ՏԱՐԻ 45ՐԴ ԹԻՒ 294 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/14 ԱՊՐԻԼ 1902 5 ՄՈՒՇԱՔԷՄ Յ ՆԷՍԱՆ 1318 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի ճաստէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50
Դաւառներու համար	108 ղր.	60

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحبی امتیازی و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ՄԱՆԶՈՒՄԷ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ
ԱՐԵԱԼՈՅՍԻՆ

31ՐԴ ԹԻԻԸ
Աշխարհաբար Նարեկի
ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ

ԳԱԼ ՏԱՐԻ

Զենք կրնար ըսել թէ սոսկ խմբագիրներու գրչին վայրկենական ու քըմահաճ մէկ գիւտն է այն փափաքը որ երկուշաբթի բոլոր թերթերուն մէջ երեւան եկաւ՝ Հիւանդանոցի նուագահանդէսին նկարագրութեան բաժնին մէջ։ Ընդհանուր ու արդարացի բաղձանք մըն էր որ կը յայտնուէր՝ գրեթէ ցաւով մատնանշելով սա պարագան թէ այս տարի ո՛չ մէկ հայ արուեստագէտ կը բերէր իր մասնակցութիւնը այդ հանդէսին որ իր բարեգործական որքան գեղարուեստական հանգամանքով մեր շրջանակին համար միակն էր։ Ժամանակ մը պարելու մէջ յաջողելու փորձեր ըրինք, ու պէտք է խոստովանիլ թէ մեր պարահանդէսները իրենց շարքին ու եղանակին ամենէն գեղեցիկներն էին՝ նոյն իսկ «չափազանց գեղեցիկ»։ Պատճառ մը չկայ որ նուագելու ու երգելու գերազանցապէս գեղարուեստական ճիւղերուն մէջ ալ չարժանանք այն բարի յիշատակութեան ու համբաւին որուն հասնիլ, որուն մէջ յաջողիլ՝ յաւակնոտ պահանջում մը չպիտի ըլլար։ Արուեստներու, արհեստներու, գեղարուեստներու և այս կարգի ուրիշ ճիւղերու մէջ, մերայինները ո՛չ մէկ կերպով ետ մնացած են հայրենակից ուրիշ ազգերէ։ Հայ բըժիշկը, հայ փաստաբանը, հայ նկարիչը կամ դերասանը միշտ գերադաս ու առաջնակարգ դիրք մը գրաւած է Պոլսոյ մէջ թէ գաւառները։ ու նուագահանդէսներու մէջ ալ, անցած տարիներ, յաջողակ ապացոյցներ եղան Օր. Ծաղիկեան, Օր. Մոլտովաք, Օր. Մուրատեան և ուրիշներ։

Իրաւ, Պ.Պ. Նավայի, Հէկէի և Օր. Լապուտնայի վարպետ նուագածութիւնն ու երգասացութիւնը չատերու համար՝ մեր վայելած գեղարուեստական հաճոյութիւններուն մէջ սովորականներէն չեն, և պէտք է անկեղծ ըլլանք նաև խոստովանելու թէ ներկաներէն չատերը զանոնք ըստ արժաւոյն գնահատելու չափ նուրբ ճաշակ ու գեղարուստի ըմբռնում մը ցոյց չտուին, այսուամենայնիւ աւելի մեծ բան մը պիտի ըլլար, մեր ներքին փառասիրութիւնը աւելի գոհացում պիտի վայելէր բարեգործական այս ղուտ ազգ. նուագահանդէսը եթէ սարքուած ըլլար հայ արուեստագէտներու կամ արուեստասէրներու գործակցութեամբ կամ գոնէ մասնակցութեամբ։ Դարձեալ իրաւ է որ գիտութիւնը համաշխարհային է, հանճարները, գեղարուեստները հայրենիք չունին, և արուեստի սիրով վառուած հոգիներ ո՛չ նուազ թափով պիտի ծափահարէին որ և իցէ գեղարուեստական տաղանդ մը որ իր ճաստին շարժումներով կամ ձայնին գեղեղանքներով կը ցնցէ, կը հմայէ զիրենք։ բայց անուրանալի է նաև թէ այդ գնահատումը, հոգեկան զմայլանքը ուրիշ նոր փայլ մը (օծում մը՝ պիտի ըսէի) մարդկային ինքնասէր ու ձգող յանկուցող նկ տուումներուն վրայ պիտի բերէր աւելցնէր։ Մեղադրելի չեն ուրեմն, հայ խմբագիրներն ալ այսպիսի փառաւորական վայելք մը մեզի համար փափաքելի ցուցնելնուն համար, և որով՝ ճիշդ ու հաւատարիմ արձագանգն եղան ամէնուն զգացման ու օրինաւոր բաղձանքին՝ քան թէ հանրութիւնը ինքնամոլիկ զգացումներու առաջնորդած եղան։

Արեւելքի ամէն ժողովուրդներ միշտ սիրած են երաժշտութիւնը, և մեր մէջ ալ մուտ գտած է եւրոպական երաժշտութեան նուրբ ճաշակին ըմբռնումը, որուն աւելի ընդունակ ըրած են մեզ՝ արեւելքի բնութեան սքանչելիքները։ Կապոյտ երկինքն ու պայծառ արեւը, գեղեցիկ տեսարաններն ու բնական հրապոյրները երգել սորվեցուցած են մեզի։ Եւ այսօր մատի վրայ չէ որ կը համրուին այն ընտանիքները ուր սկսած է կատարելութեան մօտ ասիճանի մը հասնիլ մեծ վարպետներու գործերուն մշակումն ու վայելումը, որ ընդհանրանալու համար կը կարօտի քաջալերութեան։ Եթէ մեր նորընծայ գրողներու սովորութեան հետեւելով՝ մեղադրանք մըն ալ ես ուզէի ծրարել Ուսումն. Խորհրդի հացէին, հոս յարմար առիթն էր գանգատելու թէ մեր դպրոցներուն մէջ բնաւ հոգ չի տարուիր երաժշտութեան ևն., բայց ես կուսակից չեմ անոնց որ կը փափաքին ամէն բանի մէջ Պատրիարքարանի այս կամ այն խորհուրդին մասը կամ քիթը փնտռել. ու կ'ըսեմ թէ պարզապէս անհատական ջանքերէ, զոհողութենէ, քաջալերանքէ ու ճաշակէ ստանալու է այս պակասն ալ՝ իր դարմանն ու մղումը. բնութիւնը մօ՛ր սընէն այնքան տարբե՛ր էր նախկին Մարսընէէն... բուն անունը ըսի իրեն... Եւ ամբողջ պատմութիւն մը պատմեցի իրեն իր ձեռնասունին վրայ... հաւատաց, և եռեւէս եկաւ, մտածելով որ զինքը Տէրվալին կը տանէի... ուղղակի աշխատանոցս տարի... Եւ զովացուցիչ մը խմցուցի իրեն... անանկ զովացուցիչ մը որ երկու անգամ չի խըմուիր...։

— Թշուառակա՜ն... մարդասպա՜ն...

— Վա՛յ, վա՛յ է կը տեսնե՛ս որ չատ չեմ ընկճիր... երբ ինքզինքս պաշտպանելու վրայ է խնդիրը... պէտք էր հանգիստ ձգէիր իս, Մարթ...

— Իմա՛ց տամ պիտի ստիպանութեան...

— Մի՛... դո՛ւն...

Ուսերը թոթուեց.

— Ստնտուին հետքն անգամ չպիտի գտնան... կտոր կտոր ըրի դիակը և կտորները ասդին անդին ցրուեցի...։

Մարթ սոսկումի աղաղակ մը արձակեց.

— Ժավէլ փողո՞ցը...

— Այո՛... և գլուխն ալ մրջիւնոցի մը մէջ նետեցի որ ինձի անգամանական պատրաստութիւններուս կը ծառայէ... կը տեսնես որ ամէն բան աղէկ կարգադրուած է, հա՛... հա՛...

Ու տաքթօրը շտկուեցաւ ամբողջ իր բարձր հասակովը... և թեւերը խաչաձեւելով.

— Եւ հիմա կարգը քեզի եկաւ, Մարթ... չուզեցիր զինաթափ ըլլալ... Ամէն բան գիտես և իմ կորուստս կ'ուզես...։ Աւելի գէշ քեզի համար...

Թշուառ կինը իր մահուան դատակնիքը կարդաց սիրահարին աչքերուն մէջ։

Անկարող աղաղակ մը արձակելու, այնքան մեծ էր սոսկումը, ուզեց զանգակին վրայ նետուիլ։

Մարսընէ թեւերովը գրկեց զայն և վայրենօրէն անկողնին վրայ նետեց, զայն խեղդել ջանալով...

Ամբողջ վայրկեան մը վայրագ կռիւ մը եղաւ։

Հոգեվարքի արհաւիրքին մէջ, Մարթ ոգորեցաւ, եղունգներովը անոր դէմքը ճանկռտելով, և ջանալով խածնել որպէս զի թող տայ զինքը...

Մարսընէ չէր կրնար բռնել զայն, խեղդել կարենալու համար...

Այն ատեն, այս զարհուրելի կռիւի միջոցին, երբ տաքթօրը երեսը անդին դարձուցած էր եղունգի ճանկռտուքէ մը խուսափելու համար, սեղանին վրայ նշմարեց թուղթի կտրելու ծառայող ճաքոնական դանակ մը...

(Շարունակելի)

Ի՞ՆՉ Է ԱՊՐԻԼ ՄԷԿը

Ապրիլ մէկը հինգշ ի վեր միամիտներուն հետ խնդալու և այլ և այլ կատակաբանութիւններ ընելու սահմանուած օր մը համարուած է։

Գերմանիոյ մէջ առակ եղած է ըսել թէ՝ «Ապրիլ մէկին միամիտը ուր որ ուզես կրնաս դրկել»։ Եւ այսպէս, եթէ մէկը դեղարան մը կամ որ և է վաճառատուն մը երթայ խնդալ գեղեցի արիւն, ճանճի ճարպ, կայծքարի ձէթ, կամ վարդկանանչ մելան, եռացեալ ձիւն կամ հիւսուած աւազ, իշու հաւկիթ կամ թիթեռնիկի միս հարցնելու՝ իբրև ապրիլի միամիտ կ'ողջունուի։ Այսպէս է նաև Շուէտի, Տանիմարգայի և Անգլիոյ մէջ։ Անգլիացիները «բոլոր միամիտներուն օր»ը կ'անուանեն Ապրիլ մէկը։ «Ապրիլի միամիտ» կը կոչեն զայն որ կը խաբուի։ Իսկ Հիւս. Անգլիոյ մէջ խաբուողին կռնակը բան մը կը կախեն կամ յանկարծ առանց իմացնելու երեսը կը սեւցնեն։

Մարդ խաբելու այս սովորութիւնը կայ բոլոր եւրոպական երկիրներու մէջ, ինչպէս մեր մէջ ալ, բացի Սպանիան ու Փորթուկալը։ Ֆրանսացիները այս սովորութիւնը «Միականի պատգամաւորութիւն» (un message borgne) կը կոչեն, Իտալացիք՝ «Բալէնարինոյ խաղ» Պոքքաչչոյ բանաստեղծին (1375) ժամանակը ծանօթ միամիտ ոստայնանկի մը անունէ առնուած։ Ֆրանսայի, Պելճիգայի և Իտալիոյ մէջ, մարդ խաբելուն կ'ըսեն նաև «մէկուն ապրիլի ձուկ պարգեւել»։ Ապրիլի ձուկ ըսուածը թիւնիկն է (խ-ԷԷ-մէ-), որ այս ամսոյս սկիզբները կը սկսի երեւան գալ մանաւանդ ֆրանսական ծովեզերքներուն վրայ։

Թէ ապրիլ մէկին մարդ խաբելու սովորութիւնը ո՛ւսկից առաջ եկած է՝ զանազան կարծիքներ կան այս մասին։ Ոմանք Հռոմայեցւոց կուիրինեան տօներէն առաջ եկած կը համարեն, ոմանք կը մեկնեն թէ Ապրիլի անհաստատ և խաբող օդերը խորհրդանշող սովորութիւն մը պէտք է նկատել Ապրիլ մէկի օրուանը։ Ֆրանսացիք ալ ասոր ծագումը պատմական դէպքի մը կը վերագրեն, Լուդովիկոս ԺԴ.ի ժամանակէն։

Իսկ հեթանոսական ժամանակներէ մնացած ժողովրդական զրոյցներու մէջ՝ Ապրիլը աւելորդապաշտութեան երեւակայած չարագուշակ օրերէն մէկը համարուած է, որովհետև ոչ միայն շաբթուան այլեւ ամսուան զանազան օրերը այս կամ այն պատճառաբերեցուշակ կամ չարագուշակ կը համարուէին, կը գրէ Ռանսպէրկ իր «Տօնական տարի» անուն գրքին մէջ, ինչպէս Ապրիլ 1ին՝ որպէս թէ Յուդան ծներ է, Օգոստ. 1ին՝ սատանան դժոխքին դատապարտուեր է, և Դեկտ. 1ին՝ Սոդոմ Գոմորը քանչինչ եղեր է։

(Հ. Ա.)

ԱՆԿԵՂԾ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՊՐԻԼ ՄԷԿ

Հուսա՛, գրասեղանիս վերեւ, օրացոյցիս ճերմակ թերթիկին վրայ սեւ գիծ մը կղղիացած է այսօր.

Ապրիլ մէկ։

Ամբողջ կեանք մը, ամբողջ պատկեր մը այդ թերթը իմ չհաւատացողի ու սկեպտիկի աչքերուս։

Ապրէլ մէկ, խաբելու ու խաբուելու ալ փոխադարձաբար օր մը, ժողովուրդին մեքենական սովորութիւնովը նուիրագործուած։

Օրօրոցէն, երբ, տակաւին մարդ ծիծէն կախուած մանուկ, աղուոր բանի մը հրապոյրը տեսած, անիկա չկրնալ առնելուդ՝ սուր լաց մը կը կախուի շրթունքէդ, քու մայրդ անգամ, միւսին հրապոյրը սրբել տանելու համար մտքէդ, խաղալիքի մը ձեւին տակ պատրանք մըն է որ կը դնէ ձեռքերուդ մէջ։

Մեծցած՝ տարիներ ետք, դպրոցական պատանի, նոյն այդ պատրանքին շարունակութիւնը աւելի գիտակից սահմանի մէջ՝ քու շուրջդ բոլորած է. խաբկանքը քու ընկերներուդ, քու պզտիկ բարեկամներուդ հանդէպ, կամ անոնցմէ քեզի առթուած փոխադարձ։

Երիտասարդ՝ կեանքի պայքարին մէջ նետուած հիմա, պատրանքը աչքիդ դէմ, պատրանքը քովիկդ, ամէն օրուան կեանքէդ անբաժանդ։

Սէրը զոր ունէինք մեր ներսը աղուոր աղջկան մը համար, անուշ հեշտանքը որ կը ծորեցնէր անմեր երիտասարդի արիւնին մէջ, հեշտաբոյր խնկաւէտումը սիրոյ բոյրին՝ երազին մտաստեւեռումներովը ծիրանեփոփուած՝ մեզի գինովցնող, անուշ մեղկութիւններու մէջ օրօրող, ատոնք, այս սիրոյ պարագաներուն ամէնքն ալ մէյմէկ պատրանքներ են մեզի համար, իրենց յիշատակը մինակ ձգող մեր հոգիին մէջ որ ասուպի մը գծած լուսաւոր ճամբուն պէս շուտով կը սրբուի, կը փախի ամէն օրուան սիրտնանուումներուն, մտմտուքներուն առջեւէն, վերազարթնումի, գարնանամուտի այս առաջին օրուան պէս։

Մեր, տարիներու բեռը ուսիդ, ճերմակ ձիւնը գլխուդ վրայ տարածուն, միշտ պատրուած, խաբուած, յուսախաբ։

Պատրանք մը բարեկամութիւնը, պատրանք մը սէրն ալ, պատրանք մը նոյն իսկ երջանկութիւնն ալ։

Բոլոր ասոնց հետ սակայն, նորէն սիրած ենք կեանքը, կեանքը լեցուն մտածումներով, լեցուն խաբկանքներով։ Ու երջանկութիւնը բոլոր ասոնց մէջ, բոլոր այս ցաւերուն ու կսկիծներուն մէջ փնտռած ու գտած ենք արդէն։ Որչա՜փ ապուշ, ու որչափ ալ տարիակ ու ձանձրացուցիչ բան մը պիտի ըլլար լճակի մը խեղճիկ անշարժութիւնը ունեցող խաղաղ կեանք մը, կեանք մը առանց տառապանքի, կեանք մը առանց մտմտուքներու, առանց ակնկալուած երջանկութիւններու։ Ցաւալը արդէն, բաղձացուած սէրը վայելելէն աւելի հեշտանք մըն է ինքնին, առանց յափրանալու մաս առմամբ վայելում որուն չպիտի կրնար հաւասարիլ այն երջանկութիւնը որ պիտի ունենայինք մեր ըղձացածին հանելով։

Սիրած եմ պատրանքը, գարնան այս ամիսին առաջին օրուան պէս։

Ու հիմա, կեանքի խորհրդանշանը կ'երեւին ինձի դաներով, խորհրդածութիւններով լեցուն, հուսա՛ գրասեղանիս վերեւ, օրացոյցիս ճերմակ թերթիկին վրայ կղղիացած սա սեւ գիծը։

Ապրէլ մէկ։

ԼԵՒՈՆ ՇԱԹԵԱՆ

ԱՊՐԻԼԻ ՄԷԿը

(ՆՈՐ Ս. Պ. Է Պ)

Ա.

Ամէնքս ալ գիտէինք Արամի սրտին զաղանիքը. կը սիրէր այո՛, ան, ու անոր համար թերեւս ա՛լ չատ քիչ անգամ կ'երեւար իրեն ծանօթ բարեկամներու շրջանակին մէջ։ Ժամանակ մը ոչ ոք գիտցաւ թէ որո՞ւ հասցէին ուղղուած էր սրտի այդ տուայտանքը, սակայն չատ չուշացաւ, օր մըն ալ ըսին ինծի հեղնութեան՝ սուր շեշտով մը՝

—Թռչունը ձեռքդ ինչպէ՞ս փախցուցիր, որ գացեր Արամի սրտին վրայ թառեր է...։

—Էհ, ինչ է եղեր որ, պատասխանեցի անհոգ դէմքով մը։

—Զիմացա՞ր. ձեր դիմացի Զապէլը ու Արամը...։

Զապէ՞լը... չհաւատացի նախ, և սակայն փաստեր լեցուն էին, իրաւ չատ միամիտ էի չկրնալ մեկնելու բոլոր մանր մունր միջադէպերը որոնք տեղի կ'ունենային ամէն անգամ որ Արամը մեր տունը գար. իր մտազբաղ վիճակը միշտ Զապէլինց տունը նայիլը, կարծես փայլունութենէ մը մագնիսացած, անոր մեր տունը գտնուած միջոցին իր զգացած հրճուանքը ու յուզումը, ստէպ խօսքը Զապէլին վրայ դարձնելը. ամէնքն ալ պզտիկ, պըզտի՛կ դէպքեր՝ պարզեցին այդ այնքան պարզ հանելուկը։

—Ատուած քարի վայելում տայ, ինծի ի՞նչ փոյթ, ըսի։

Իրիկուան դարձին մեր տունը գտայ Արամը. քիչ մը տարօրինակ էր վարմունքը, ուրախ զուարթ կը շաղակրատէր, զուարճութիւն մը բոյն դրած էր ա՛ն դէմքին վրայ ուր սովրած էի թաղծութիւն տեսնել։

Ցանկարծ յանդուգն շեշտով մը.

—Զապէլը ի՞նչպէս աղջիկ է, ըսաւ։

—Տղայութենէս կը ճանչնամ զինքը. հոգեկան տեսակէտով չատ աղնիւ է, գալով գեղեցկութեան, ատի ճաշակի խնդիր է, զարգացումը գիտես թէ լաւ է...։

Ու ուզելով աւելի ապահովցնել զինքը, աւելցուցի.

—Այսու հանդերձ, ինչպէս ըսի, այդ գեղեցկութեան զգացումը կամքի խընդիր չէ, թէ չէ ո՞վ չուզեր զայն սիրել. սակայն ես երբեք քրոջմէ մը տարբեր զգացում կրցած չեմ ունենալ անոր — ըստ իս — ցուրտ գեղեցկութեան հանդէպ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ (74)

ԿՈՐՈՆ

ԺԱՎԷԼ

ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՍԻՐԸ

ԺԳ.

ՑԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԸ

— Ա՜հ, յետոյ մայրդ ,ա՛ն ալ... մեռաւ... և մէկ հոգի մը մնաց որ անցեալս գիտէր... դո՛ւն.... Այն ատեն... գիտե՞ս ինչ ըրի... հիմա պիտի ըսեմ քեզի... մտեցայ մայր Անթուանին... զիս չճանչցաւ... այնքան ատե՛ն անցած էր անկէ ի վեր, և այսօրուան Մարսընէն։

Մարսընէ թեւերովը գրկեց զայն և վայրենօրէն անկողնին վրայ նետեց, զայն խեղդել ջանալով...

Ամբողջ վայրկեան մը վայրագ կռիւ մը եղաւ։

Հոգեվարքի արհաւիրքին մէջ, Մարթ ոգորեցաւ, եղունգներովը անոր դէմքը ճանկռտելով, և ջանալով խածնել որպէս զի թող տայ զինքը...

Մարսընէ չէր կրնար բռնել զայն, խեղդել կարենալու համար...

Այն ատեն, այս զարհուրելի կռիւի միջոցին, երբ տաքթօրը երեսը անդին դարձուցած էր եղունգի ճանկռտուքէ մը խուսափելու համար, սեղանին վրայ նշմարեց թուղթի կտրելու ծառայող ճաքոնական դանակ մը...

(Շարունակելի)

Տեսայ թէ գոհունակ ժպիտ մը ճառագայթեց չրթներուն վրայ.

—Ամէն բան լսեցի, Արամ, չարունակեցի, ու չատ վշտացած եմ քեզի դէմ, ինչ օգուտ մեր այդքան սերտ մտերմութիւնը, քանի որ սրտիդ գաղտնիքն իսկ չես վստահիր քու բարեկամիդ, որ քենէ աւելի անկեղծ է իր զգացումները բացէ ի բաց խոստովանելու, ու ասկէ անկէ լեմ ա՛ն բանը զոր ամէնէն առաջ գիտցած ըլլալու էի։

—Կը սխալիս, եղբայր, վստահութեան խնդիր չկայ հոս. հաւատա թէ նպատակով մը չյայտնեցի քեզ սրտիս զգացումները, կասկածեցայ թէ մի գուցէ քու սիրտդ իմինէս առաջ տրոփած ըլլայ գեղանի դրացուհւոյդ համար... այն ատեն սէրս պիտի պահէի... հաւատա՝ ըսածիս։

—Ի՞նչ ալ չուտ կ'արդարանա սատանա՛յ, ըսի խնդալով։

—Տե՛ս, ըսաւ ձեռքս սեղմելով, այս իրիկուն ստուգեցի թէ՝ ան ալ զիս կը սիրէ... որպէսզի երջանիկ եմ, հոս գալէս առաջ անոնց հանդիպեցայ, տեսնես, որքան գորով, ինչքան խանդավառութիւն ինձ համար։ Մեկնելու ատենս ինչքան հրճուանքով զգացի անոր փափուկ ձեռքին հպումը ու առնոր ձայնին թոթռացումը երբ կ'ըսէր. «Պ. Արամ, դարձեալ այցելելու հաճոյքը մի զլանար մեզ, գիշեր մը առնէն ալ մէկտեղ հրամցեցէք»։

Ու զուարթ շչտով մը աւելցուց նայուածքը և մտածումը անոնց տան վրայ սեւեռած.

—Շաբաթ գիշեր հաւանական է որ երթանք, դուք ալ եկէք, աղուոր ժամանց մը կ'ունենանք։

Բ.

Օրեր անցան գացին, Արամի սէրը սովորական դարձաւ այնքան որ ալ միտքերը չէր զբաղեցներ, ու խսակցութեան նիւթ ըլլալէ դադրած էր։ Մենք ալ տունէն ելած ըլլալով Արամի այցելութիւնը ընդունելու չատ քիչ պատեհութիւն կ'ունենայինք։

Օր մը ալ փոխանակ նշանտուքի լուրին, լսեցինք թէ Արամի ու Զապէլի միջև պաղութիւն մը ինկեր է...։

Սէր մը որ արգելքներու չի հանպիպիր՝ անհամ կ'ըլլայ, մտածեցի։

Շատ ժամանակ չէր անցած այդ օրէն երբ նոր լուր մը աւելի խորհրդաւոր դարձուց իրողութիւնը, Զապէլենք Բերա փոխադրուեր էին։

Բարեկենդանի միջոցներուն էր, կիրակի օր մը այցելեցի Զապէլենց. տունը ճոխ կերպով կահաւորուած էր, ընդունելութեան սենեակին մէջ սպասեցի, ընտիր ու ճաշակաւոր սալօն մը, չքեղ կերպով պճնազարդուած։

Սակայն մինակ սենեակները չէին որ կրեր էին նիւթական այդ փոփոխութիւնը, նաղելի օրիորդն ալ հաճեր էր հայոյիչ հովեր առնել՝ իր ցուրտ գեղեցկութեան վրայ ցուրտ հպարտութիւն մըն ալ բարդելով, անանկ որ քնաւ համարձակութիւնը չունեցայ խօսելու հետ ա՛ն անսեթեւեթութեամբ զոր կ'ունենայի մեր թաղին մէջ։

Բնականաբար մտքէս վանեցի Արամի վրայ խօսելու մտադրութիւնս, ու ես որ ոևէ թիւրիմացութիւն կը կարծէի որ պաճառ եղած էր այդ բաժանման, հասկցայ թէ թիւրիմացութիւն ըսուածը դրամն է եղեր։ Ու Աստուած դիտէ թէ ինչ յոյսով ներս մտայ այդ տան սեմէն ու ինչ յոյզերով բաժնուեցայ։

Դարձէս ետք բան մը չըսի Արամին, ու սակայն չյուսադրեցի ալ զինքը, ինչպէս կ'ընէի այցելութենէս առաջ, այլ ջանացի մոռցնել իր սէրը. հաւատելով թէ՝ առաջին սէրերը վաղանցիկ կ'ըլլան, վարդապետութիւն մը որուն ես ալ չէի կրնար հաւատ ընծայել և որ սակայն հարկ էր քարոզել։

Գ.

Շաբաթ գիշեր մըն էր, գարնան անդրանիկ ամառուան վերջին օրը, երբ Արամ ուրախութեան տարօրինակ թափով մը վրս վազեց։

—Ի՞նչ կայ, խէր ըլայ։

—Նայէ, ըսաւ, ձեռքս տալով Զապէլի այցեքարտը յուզումէն չկրենալով քառ մը արտասանել, որուն ետեւ գրուած էր.

«Արամ

Միշտ սիրած եմ ու կը սիրեմ քեզ, ներէ ինձ եթէ վայրկեան մը վիշտ պատճառեցի քեզ, վաղը ցորեկ ճաշի կը սպասենք, շատ բաներ ունիմ քեզ պատմելիք ու բացատրելիք։

Մնամ քուկդ»

Ուրախութենէն գինովցած էր բարեկամս. իմ վրաս սակայն նախազգացումներս մը յառաջ բերաւ այդ թուղթին կտորը, աչքերս հաւատացին, սակայն ներքին թերահաւատ զգացումս մը պատեց զիս։

Բան մը չկրցայ սակայն եզրակացնել՝ կնոջական այդ քմահաճ փոփոխութիւններուն մասին։

Հետեւեալ օրը իրիկուան սովորական ճեմավայրին վրայ պարզուեցաւ խնդիրը, աղաքը կը խնդային, ամէն մարդու վրայ ժպիտի հետք մը կար, ապրիլինքմէկն էր, մէկը խաբուած էր, ուրիշ մը խաբուելու վրայ։

Բարեկենդանը կեղծիքի անմեղութիւնն է, իսկ ապրիլ մէկը՝ պատրանքի, երկու յատկանշական օրեր ուր իրենց զօրութիւնը կորուսած են կեղծիքը ու պատրանքը։

—Արամը ուր է այսօր, հարցուց ինծի զպրոցէն մէկը, ծանօթ՝ իր ծաղրանքներով։

Զուզեցի բան մը յայտնել թէև, սակայն անոնք գիտէին արդէն, զարմացայ թէ ինչպէ՞ս իմացած կրնային ըլլալ։

Եղած խօսքերէն, ակնարկութիւններէն, հետեւցուցի սոսկալի իրողութիւն մը. ուրախութեամբ կը պատմէին անոնք Զապէլի այցեքարտը դանելնին, գիրը կեղծելնին ու փաքով մը կ'ըսէին թէ ատկէ աւելի աղուոր ապրիլ մէկ չէին կրնար երեւակայել։

Սոսկալի սեղմուեցաւ սիրտս, երեւակայեցի թէ ինչ չափ մեծ վիշտ պիտի պատճառէր Արամի այդ ապրիլ մէկի խաղը։

Իրիկունը տեսայ զինքը, անայլայլ դէմքով մը, ա՛յն կեղծ հանգիստ դիմագծութեամբ զոր մարդ կը ստանայ զօրաւոր ու մեծ որոշում մը ընելէ վերջ։

Բնաւ խօսք չբացաւ նոյն օրուան դէպքին վրայ, ես ալ բան մը չըսի վախնալով որ զիս ալ մեղսակից կը կարծէր այդ խաղը ընողներուն։

Ես սակայն զգայի թէ դարձեալ մեղսակցութեան մեծագոյն բաժինը իմ վրաս կը ծանրացնէր։

Մեկնելու ատենս, չեչտուած նայուածք մը ուղղեց և.

—Քենէ բնաւ չյուսացի հիւանդ սիրտ մը մեռցնելու չափ քաջագործութիւն։

—Մեղսակից չեմ, Արամ, ըսի..., խեղդուկ ձայնով մը.

—Մեռած սիրտը Աստուծոյ կը յանձնեն, ըսաւ, առանց ուղղակի ինձ պատասխանելու։

Երբ տուն գացի, լացի ապրիլ մէկի կատակներուն այդ միակին վրայ ուր պատրանքը այնքան սարսուռտ արդիւնք մը յառաջ բերած էր։

Ա՛ն օրէն ա՛լ չկրցայ տեսնել Արամը։

Դ.

Տարիի մը չափ վերջերն էր որ Զապէլի ամուսնութիւնը տեղի կ'ունենար մեծահարուստի մը հետ և ուրկէ ետքը լուր առնիք թէ՝ Արամ սարկաւագ եղած էր վանքի մը մէջ և թէ մօտ օրէն աբեղայ պիտի ձեռնադրուէր։

Ու ամէն անգամ որ անցնիմ տարուոյն այդ կէտին վրայէն, երբ ամէն ոք կը հրճուի՝ իմ վրաս սարսուռ մը յառաջ կու գայ, տրտմութիւն մը որ անցեալ օրերու յիշատակի մը թրթռումն է։

ՓՅՏԱՆԱԴԻԿ

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼԻ

ՍՈՒՀՂ ԷՄԱՐԷԼԷՐԻ.—Ինկիլիթէրա նաղբրլարընտան Մ. Պալֆուր՝ էֆրէնտի ապրիլին 9ընտա պիր նուէթ իրատ իտուպ, չիմիտիլիք ճէնուպի Աֆրիգատա հազրգաթէն միւղաքէրաթը սուլհիյեթ ճէրեեան իթմէտեսինի, վէ Պօեր ռէսիուլէրի պիրպիրլէրի իլէ միւլագաթ իտուպ, հարէքեաթը խուսումէթքարանէնին թաթիլի զրմնընտա միւզաքէրաթտա պուլունմագ իչուն Ինկիլիթէրատան միւսատէ իսթէտիքլէրինի վէ Պօէրլէրին սուլհ թէքլիֆ իթտիքլէրինտէն խապերի օրմատըղընը, վէ պու կիպի պիր թէքլիֆտէ պուլունմագ օլուրլարսա, Ինկիլիթէրատա մէմնունիյեթի մուհիպ օլաճաղընը իւմիտ իթմէնիեսինի, վէ հէր հալտէ սուլհը աթի իչուն պէօեիւք էնմիյեթտէ պուլունմատըղընը պէեան իթմիշ տիր։

Մ. ՊԻԼՕՎԸՆ ՎԻԷՆՆԱԵՐ ՁԻԵՍՐԷԹԻ.—Էֆրէնտի ապրիլին 9ընտա, ագշամ իւզերի սաաթ 8 պուլուդտա, Ալմանիա պաշ վէքիլի գօնթ Պիւլօվ Վիէննատաքի Դարպ սթաքհօնընա միւվասէլէթ. իթտի. Միւշարիլէյհին պերապէրինտէ Շէֆէր վէ Զիպալտ նամ քեսթիպլէրի պուլունուեօր իսի։«Բոսթ» կազէթասը՝ պու զիեարէթին իթթիֆգագը միւսէլլէսի թագվիյեէ իսէեենտէն պահն իթտիքտէն սոնրա տեեօր էի. «Պիզիմ պիլտիեիմիզէ կէօրէ, Ալմանիա պաշ վէքիլի՝ 3 սէնէտէն պերու ասլա Վիէննատա կէլմէմիշ տիր։ Միւշարիլէյհին օրատա սոն տէրէճէտէ սամիմի սուրէթտէ գապուլ օլունճաղը շիւպհէսիպ տիր։ Զիւնքի միւշարիլէյհ՝ Ավսթրիա իմբէրաթօրը հաղրէթլէրինին էնմիյեթը մասնուսալարընա նաիլ օլմուշ տր։

ՐՈՒՄԱՆԻԱՏԱ ՎԻՒԹԷԼԱ ԹԷՊԷՏՏԻԼԻ.—Բումանիա տախիլիյէ նազրը թէպտիլ օլունճաղընտան մատա, շիմտիեէ գատար մուվագգաթէն պաշ վէքիլ թարաֆընտան իտարէ օլունմագտա օլան հարպիյէ նէզարէթինէ տէ Բումանիա բրէնսի Ֆէրտինանտը ասքէրիկմուալլիմի միրալայ Տուանտանը թաեին օլունճաղը մուհագգագ ատտ օլունուեօր։

ԻՐԱՆ ԻՍԹԻԳՐԱՁԸ.—Իրան հիւքիւմէթի թարաֆընտան ագա օլունան եէնի իսթիգրազ՝ 75 սէնէտէ թէէտիյէէ օլունճաղ տր։ Մէզբիր իսթիգրազը վէրմէքտէ օլան պանդա՝ Դաֆգասիա հուտուտրնտան թէպրիզ թարիգը իլէ Գազվինէ գատար պիր չօսէ ինչասը իմիթեազընը ալմըշ տր։

ՐՈՒՍԻԱՏԱ ԳԱԹՕԼԻՔԼԷՐ.—Վիլնատան «Կազէթա Նարօտնա»ետ իշար օլունտուղունա կէօրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթի՝ Վիլնա եպիսկոպոսը Զիեատովիչին եէրինէ Ալման միւլէթինտէն պիր գաթօլիք եպիսկոպոս կէօնտէրիլմէսինի մահեէլը ափինէ թէքլիֆ իթմիշ տիր։ Ռուսիա հիւքիւմէթի Վիլնատա պիր լէհ եպիսկոպոսը պուլունմասընա գարար վէրմիշ տիր։

ՍԵՎԻՋԵՐԱ ԿԻՒՄՐԻՒԿ ԹԱՐԻՖԷՍԻ.—Սվիչէրա հիւքիւմէթը միւթէֆիտտէսի մէճլիսինտէ, եէնի թիճարի մուահէտաթ ագաընա մուվաֆֆագզրյեէթ հասլը օլմասընը թագտիրտէ, մալիեէ գոմիսիոնընին նէզարէթի ալթընտա ալորագ իսֆիֆի պիր կիւմրիւկ թաթպիգ օլունմասը հագգընտա՝ տերմեեան օլունան թէքլիֆի 19 ռէյէ գարշու 76 ռէյ իլէ ռէտտ օլունմուշ տր։

ՄԱՐԵՇԱԼ ՎԱԼԱՏԷՐՍԿԻ.—Ալմանիա իմբէրաթո՛ռ՝ Մարէշալ Վալատքսէեէ 70 ինճի սէնէի ուվրիյեէի վէլատէթի միւնասէպէթի իլէ սուֆրաեա մախսուս պիր կիւմրիւ ագաը հէտիեէ իթմիշ տիր։ Իֆքէնճի ապրիլին 8ինտէ, էօյլէ իւզերի միւշարիլէյհ Մարէշալա թէպրիքի միւթէզամմին պիր թէլէկրաֆնամէ չէքմիշ տիր։ Ավսթրիա իմբէրաթօրը տախի օ մէլատա պիր թէլէկրաֆնամէ չէքմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱՏԱ ԿԻՒՄՐԻՒԿԼԻՐԻՆ ԹԷՁԵԻՏԻ.—Էֆրէնճի ապրիլին 8ինտէ ինկիլատա իտէն վիրքէլա մէճլիսինտէ, քէսթաթէկէ գարշու աղը կիւմրիւկ ռուսումը գօնուլմասընա գարար վէրիլմիշ տիր։ Զէյթուն եաղը տախի կիւմրիւկ ռիւսումընա թապի թուռուլաճագ տր։

Զայ կիւմրիւկ ռիւսումընը լիպրա պաղընա 2 քէնս արթտրըլաճաղընատան գօրգուլուեօր։

ՀԻՒՐՄՍԱՐԼԱՐ ՄԻԻԼԱԳԱԹԸ.—Բէլէրսպուրկատան «Լօգալ Անձայկեր» կազէթասընա իշար օլունուեօր։ Մայիսին 30սինտէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի ռէիսի՝ Բօրնյթատա վասը օլաճագ տր։ Սրպիսթան գրալը վէ գրալիչասը տախի սօն պահարը նիհանեեթլէրինէ տօղրու Գրբմա կէլուպ Զար հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իտէնէքլէր տիր։ Ցուլիսին 20սինտէ՝ Բէվալ այշգլարընտա իճրա օլունճաղ պահրիյեէ մանէօվրա. լարը միւնասէպէթի իլէ Ալմանիա իմբէրաթօրը վէ Ռուսիա Զարը միւլագաթ իտէնէքլէր տիր։ Ինկիլիթէրա դրալը տախի օգօստօտտա Ռուսիատա կէլուպ, պէօեիւք մանէօվրալարտա հազրը պուլունճաղագտր։ Մէզբիր մանէօվրալարտա իթալիալը տիւք ա՝Աօսթա տախի հազրը պուլունճաղագ տր։

ԳԱՐԱՏԱՂ բրէնսի՝ Պէլկրատ մէթրօբօլիտինէ Ֆանիլիօ Նըշանընը պիրինճի ռիւթպէսինտէն պիր գրթասընը վերմիշ տիր։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.—27նճի Բէնճապ ալայընա մէնսուպ 15 ռիեատ. Նէֆէրի իլէ Պէնկալ սիւվարի ալայընա մէնսուպ 7 սիւվարի նէֆէրինտէն միւրէքքեպ պիր միւֆրէզէ՝ Թուլգուլա ճիվարընտա Աֆրիտիլէր թարաֆընտան թէրթիպ օլունան պիր բուսուսեա սիւշմիշ տիր. 8 ասքէր մագթուլ վէ 31ի մէճրուհ օլմուշ տր։

Մ. ՔԻՒՅԲԷՐԻՆ ՊԷՏԵԱՆԱԹԸ.—Պունտան պիր գաչ կիւն էվվէլ Պէրլինտէն այրլան Ֆիլէմէնկ ռէիսը վիւքէլաս Մ. Քիւյբէր՝ Ամէրիգա կազէթալարընտան «Շիգակօ Տէյլի Նիւզ» կազէթասընը մուխապիրի իլէ միւլագաթ իթմիշ, վէ պու էնտատ պէրվէհի աթի իտարէ լիսան իթմիշ տիր. «Ամէրիգա հիւքիւմէթինին ճէնուպի Աֆրիգա մէսէլէսինտէ իթթիֆազ իթտիեի թավր ու մէսէլէ՝ բէք զարիպ տիր։ Պիթիւն ամէրիգալըլար՝ պօէրլէրին ֆէլաքէթինէ քէմալը խուլուս վէ սամիմիյեթլէ իչթիրաք էյլէմէքտէ օլաուգլարը հալտէ, Վաշինկթօն գապինէսինին պունը նազարը տրգգաթտան ուղագ թուրմասը՝ հայրէթէ չաեան արը. պունունլա պէրպէր, գապինէ՝ պու պատէքի ումումի հրսսիյեաթը նազարը տրգգաթա ալմամագտա տէվամ իտէնէք տիր։ Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի՝ Լէտիսմիթ՝ մուհասարասընա գատար ձէնուպի Աֆրիգա հատրաթընա ինթիզար իլէ իթթիֆա իյլէտիեի կիպի, հարպ էմնասընտա պէօեիւք տէվլէթլէրէրին պիթարաֆլըզ գատրտէսիէ ըրահեթտէ գուսուր իմմէեէեէեինէտէ էմին իտի։ Մ. Զէմպըրլէյնին 1898 սէնէսինտէ Ամէրիգաեը զիեարէթ իյլէտիեի էլան Ինթիրլարտա օլսա կէրէք տիր։ Ալէքսանսուս, Ինկիլիթէրա խարիճիյէ նազրրընը Սբանիա-Ամէրիգա մուհարէպէսի էսնասընտա, Ինկիլիթէրանը՝ պէօեիւք տէվլէթլէրէ գարշու իթթիհազ էյլէտիեի թավր ու մէտլէք հագգընտա ավամ գամարասընտա վէրտիեի թաֆսիլաթատան անլայրլաճաղը վէճճ իլէ, Ամէրիգա հիւքիւմէթի՝ Սբանիա զրհուլարընը թախրիպ էյլէտիեի էնտատա Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի՝ էվրօբանը պէօեիւք տէվլէթլէրինին հարպ կէմիլէրինի ալը գօմուշ իտի։ Ամէրիգա հիւքիւմէթինին՝ պու կիպի թէքմինաթ ալմատան՝ Սբանիա իլէ մուհարէպէտէ կիրիշմիշ օլտուղունա ինանամամ. պինաէնալէյհ, պէեանաթը մէզքիւրէ նազարը տրգգաթա ալընաճագ օլուեանուրա, Ամէրիգա հիւքիւմէթինին ճէնուպի Աֆրիգա մուհարէպէսինտէ իթթիհազ իյլէտիեի պիթարաֆանէ մէսէլէքինին՝ Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթինին 1898 սէնէսինտէ Ամէրիգաեա գարշու կէօսթէրտիեի իտրամէթ մուգապիլ օլուպ օլմատըղը սիւալը խաթրա վարիտ օլուր։»

ՄԱՆԶՈՒՐԻ ՄՈՒԴԱՎԷԼԷՆԱՄԷՍԻՆԻՆ ԻՄԶԱԼԱՆՄԱՍԸ.—Մանչուրի մուգավէլէնամէսինտէ միւնտէրիճ մէվատտ վէ անքեամը էվվէլէէ նագլ վէ տէրճ էյլէմիշ իտի. սօն խապէրլէրէ նազարէն, պու մուգավէլէնամէ՝ կէչէն կիւն Ռուսիանը Բէքին սէֆիրի իլէ բրէնս Զինկ, վէ Ուանվէնկչաու թարաֆլարընտան իմզա իտիլմիշ տիր։ Մուգավէլէնամէնին 3 այ զարֆընտա թասատգ իտիլէէեի պէեան իտիլեօր։ Բուսիա հիւքիւմէթի՝ Ինկիլիզլեր Բէ-Զի-Լի չըմէնտֆէրինի թէրք իթտիքլէրի հալտէ, քէնտիստէ՝ Մանչուրի չըմէնտֆէրինի թէրք իտէէեինի պէեան իթմիշ տիր։ Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթինին Բէքին սէֆիրի՝ Բէ-Զիլի չըմէնտֆէրինի թէրք իթտիրմէք իտթէեօր։ Պուէնը իչուն, Զին հիւքիւմէթի իլէտէ միւղաքէրաթա պաչլամըշ տր։ Պուէնընա պէրապէր, Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի՝ չըմէնտֆէրի թէրք թիտիքտէն սօնրա տախի, Ինկիլիզլերին չըմէնտֆէր իտարէսինտէ հիսսէմնտ օլմալարընը, վէ չըմէնտֆէրին իւղերինտէ պիր թէֆթիշ հագգընը հալտ պուլունմալարընը արզու իտիեօր։ «Մորնինկ Բօսթ» կազէթասը՝ Մանչուրի մուգավէլէնինին իմզասը մինտանպէթի իլէ, պէեան իթտիեի մութալէատա Մանչուրի պուէհրանընը խիթամէզիր օլտուղընը մէմնունիյեթլէ եաղրեօր։ Մէզբիր կազէթա՝ պու մէսէլէնին հալ ու ֆասլընտան սօնրա, Ինկիլիթէրանը՝ Զինտէ պիր միւտտէթտէն պէրու սէքթետար օլան էսկի մէսէլէնէ տէվամ իտպիլէճէեինի վէ էզճիմէլ թիճարէթին հիմաեէսի իչուն, Զին հիւթիւմէթինէ թամամ իտիլմիշ օլան պաղը վազիֆէլէրին թէմամիր իճրասընա վէ թաթպիգընա իթինա իտիլէճէեինի իթեան էյլէեօր։ «Տէյլի Նիւզ» կազէթասընա, պու մէսէլէնէ միթէպալիգ եաղմըշ օլտուղու մագալէտ, մուգավէլէնամէնին իմզալանմասը՝ Ինկիլիթէրանը Զինտէքի մէնֆիիինի պիր միւտտէթտէն պէրու իթիալ իտէն ավալէ պիր կիւզել նէթիճէ վէրմէքտէ օլտուղունու սեօյլէեօր։

ՁԱԲՕՆ ԲՕՍԹԱՍԸ.—Բուսիա բօսթա նէզարէթի՝ Սիպէրիա խաթթը վասրթասրյա մունթազամ պիր բօսթա իյլէթմէկի թէսավուր իթմէքտէ տիր։ Պագաթ Բրուսիանը չու եա պու տէվլէթլէ աչբգտան աչբզա մուհարէպէ իթմէեէ հազբրլանտրզընը իտտիա իթմէք՝ ատալէթէ մուվաֆգզ օլամազ իտի։ Բրուսիա՝ անճագ գուվվէթլի օլմագ իսթէեօր իսի, իչթէ պու գատար։ Բարիսէ կէօնտէրտիեիմ բաքօրլարտա, Բրուսիա օրտուսը թէնսիգաթընը բէյտէրէյ տէչէլէնտիեինի, վէ Բրուսիա էրքեանը հարպ հէյլէեթինին ռիւճճանընը վէ սաիրէեի հիւքիւմէթիմէ պէեան վէ իչարատան խալի գալմամըշ իտիմ։

Ալմանիանին հարպ ալէթլէռի հազգընտա ամիրլէրիմին նազարը տրգգաթընը ճէլպ իթմէքլէ, էօնտէմէ իսապէթ իտէն վազիֆէեի իյֆա էյլէտիմ։ Ֆրանսզ օրտուսընը թօրլարը վէ թօքնը հէյլէթի՝ Ալմանիանընքիլեր գատար միւքէմմէլ իսէ տէ, Ալմանիա օրտուսընտա գօմանտանլարրն թէչէքքիւլի ուսուլի՝ տահա ահենկլի, տահա մունթազամ տրը։»

ԹԷՎՁԻՀԱԹ

Մէարիֆ նէզարէթը պէհիյէսի՝Մանքէմէի թէմիզ պաչ միւտտաթի ումումիսի աթուքֆէթլու ճէչալ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէվտիհ պույրուլմուշ տր,

Թարապլուսը Դարպ վիլաեէթի տէֆթէրտարլըզընա՝ Գոսօվա վիլաեէթի տէֆթէրտարը սապզգ սէատ. Ապտիլրահմանէֆ. հազրէթլէրի թաեին պույրուլմուշ տր։

ՆԸՇԱՆ

Տէօրտինճի օրտուի Հիւմաեունա մէնսուպ օն պէշինճի լիվա գօմանտանը միրբլիվա սէատ. Խայրէտտին բաշաեա խրատմամը մէմտուհասընա մէպնի, թէպտիլէն իքինճի ռիւթպէսէն Մէճիտի.

Հիւմնը խրատմէթինէ մէպնի, պէշինճի օրտուի Հիւմաեունա մէէմուր էրքեանը հարպկէտ միրբլիվալարընտան սէատ. Սաֆվէթ բաշաեա թէպտիլէն իքինճի ռիւթպէսէն Մէճիտի նըշանը զիշանլարը իհան պույրուլմուշ տր։

ՏԱԼԻԹԻՅԵԼԷ

ՄէԱՐԻԹ նազրը վիզէրաի Սալթանաթը Սէնիյեէսէն Զիւհտի բաշա իրթիհալ էյլէմիշ տիր։

Ճէնազէսի՝ տիւն սաաթ տէօրտի չարեէգ կէչէրէք, Գօսգատաքի գօնագլարընտան գալտրըլարադ, վաբօրը մախսուսլա Գատրքօչիւնէ վէ չէրէֆէրզան պույրուլան միւսատէի Սէնիյեէ իւզրէ, Գրզըլ Թօբրագտա էսէրլերի պուլունան ճամի խաթիրէսինէ տէֆն իտիլմիշ տիր. ճէնազէնի մէարիֆ մէէմուրլարը վէ բէք չօգ դէվաթը քիրբամ թագրպ իտիեօրլար իտի։ Միւթէվէֆֆա՝ պաղը վալիլիքլէրտէ վէ միւթէատտիտ նէզարէթլէրտէ պուլունմուշ վէ միւթէատտիտ վէ ալի բիւթպէտէն նըշան վէ միտալիալարը հաիզ իտի։

ՍԻԲԱՐԻՇ մաաշլարընը քէսիլմէսինտէ, սէպէպլէրի էթրաֆընա թահգրզ իտիլմէտիքճէ մուամէլէ եաբրլմասը՝ իճապ իտէնլէրէ էմր օլունմուշ տր։

ԻՒԶ ԵԻՒԶ սէնէսինտէ գատար օլան մէարիֆը մուհաքէմէ պագաեասընընն աֆվ պույրուլտուղը՝ վէ թահսիլի մահքիմլարը վէրմէեէ իգթիտարը օլտուգլարը զէմանա թէրք օլունան մէարիֆը մուհաքէմէնին միրուրը զէմանը՝ իլսան թարիխինտէ իթթիպարէն, միւտտէթը գանունիյեթինին կէմիշ օլմասընա միւթէվագգրֆ պուլունտուղը՝ էտիրնէ միւտտաթի ումումիլիքինէ իշար օլունմուշ տր։

ԷՎՐՕԲԱՏԱՆ Տէրսէատէթէ կէլէրէք պուրատան Անատօլու իչլերինէ կէօնտէրիլէն՝ էչեա վէ էմմէեանը տահա գօլայ վէ չապուգ կէօնտրիլմէսի իչուն, Անատօլու վէ Ռումէլի տէմիր եօլլարը իտարէլէրի արասընտա միւզաքէրաթ իճրա օլունմագտա տր։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՈՐՈՒՍԱ չըմէնտֆէրինին Զիթլիեէ գատար թէմտտի իչուն, ախտ օլտուղը տարիբէլէրճէ մուամէլէ եաբրլմագտա տր։

ԹԻՃԱՐԷԹ ՕՍԱՍԸ կազէթասը՝ մասամուլաթը տախիլիյէմիզտէն պաղրլարընը Էվրօբա բիտացլարընտա ռէվաճընը զտիպ իթմէքտէ օլտուղունը պէեան իտէրէք, թիճճարը՝ իլէ ատանաթ սահիպլէրիմիզէ պունլարը ճէնսինին ըսլահը վէ ֆիթթիլարընն էնտիրիլմէսի չարէլէրինի էլտէ իթմէկլէրինի թավսիյէ էյլէեօր,

ՊՐԻՒՔՍԷԼ չէքէր գօնֆէրանսընն գարարլարը նէթիճէսի օլարագ, Մէմալիքը Շահանէեէ չէքէր իտխալաթը չօղալաճաղընտան, միլքիմիզին չէքէր գամրզը վէ բանճար եէթիշտրմէեէ միւսպիտ եէրլէրինտէ պու մահկուլաթն եէթիշտրիլմէսի վէ չէքէր ֆապրիգալարը եաբրլմասը՝ մէմլէքէթճէ բէք պէօեիւք ֆայտէեի մուճիպ օլաճաղընը՝ Թիճարէթ Օտասը կազէթասընտա պէեան իտիեօր։

ՁԷՄԻԹԵԷԹ Թրպպիյեէի Շահանէ՝ ատէթի իւզրէ ճիմասա կիւնի թէքբար իճթիմա էյլէմիշ տիր։

ՇեէՀՐ էմանէթի տաիրէսինտէ միւթէչէքքիլ հրգը սրհաթ գօմիսիոնը՝ էվվէլէթի կիւն տախտ իճթիմա էյլէմիշ տիր։

ՄԻԻԼԱԳԱԹ.—Պուլկարիսթան էմարէթի գարու քէթիսիւտասը կէչօֆէէ. վէ Տիւեունը Ումումիյեէ տիրքէթօրը գօնթ Տարնու ճէնազասը՝ էվվէլքի կիւն, Պաղը Ալիեէ կէչէրէք, զաթը սամիի Սաարրազամի իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

ՍԷՐԳԻՍԹԱՆ սէֆիրի ժէնէրալ Սաղ

ԲԱՐԻԶ ՊՈՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

12 Ապրիլ 1902

Ֆրանսզ էհտամը	(3% Français)	100	97
Բէյի	(Tab. Turcs)	319	—
Գօնսոլիտ.	(R. Turque D.)	25	92
Շըմէնտֆէր	(Lots Turcs)	112	75
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	556	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	155	—

վա Կրուիչ ճէնապլարը տախի եէվմ մէղքիւրաք, խարիճիյէ նազարը բաշա հազրէթլերինի զիեարէթ էյլէմիշ տիր։

ՊԱԼԸԳ ԱՎԸ ԳՕՆԿՐԷՍԻ.—Կէչէնատ Բէթէրսպուրկտա Թօրլանմըշ օլան պալըգ ավը վէ պալըգճըլար գօնկրէսինտէ Թարաքը Սալթանաթը Սէնիյեէսէն մուրախխաս սրգիաթըյլա հազրը պուլունմուշ օլան սէֆարէթը Սէնիյեէ պաշ քեաթիպի Ֆախրէտտին պէյ Թարաքճընտան մէղքիւր գօնկրէսին մուամէլաթընա տաիր Թանդիմ օլունան բաբօր՝ տաիրէի ախտէսինէ իրսաբ վէ Թագտիմ գրլընմըշ տը։

ԲԱԲՕՐ ԻՐՍԱԼԻ.— 317 սէնէսի փետրուարը զարճընտա Մէմալիքը Մահրուսէի Շահանէտէքի հայվանլարտա վուգու պուլան պուլաշըգ խաթալըգլարա տաիր, պայթար միճիէթիչէրի իլէ պայթարլար Թարաքճընտան Թանդիմ օլունան բաբօրլարտան պիրէր գրթասը՝ Ավսթրիա, Գարատաղ, Սըրպիսթան, Բուլանիա վէ Եունան հիւքիմէթլերինէ վէ Պուլկարիսթան էմարէթինէ կէօնտէրիմիշ տիր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ վէ Շարգը Բուլգարիստ յունվար վէ փետրուար այլարընտա զուհուր իտէն հայվան խաթալըգլարընա տաիր գօմիսէրլիքէ Թանդիմ օլունան բաբօր՝ Պալը-Ալիեէ Թագտիմ օլունմուշ տը։

ՍԱՄՍՈՆ ՇՕՍԷՍԻՆԻՆ ՖԷՆԱ ԵԱԲԼՄԱՍԸ.— Սամսօնտա միթէաՀՀիտ Շեվքէթ պէյ նամ զաթը եաբաղը եօլտաքի նօգանլար վէ ֆէնն վէ ուսուլա մուղաեիր ինշաաթ վէ սուի իսթիմալաթ ճիհէթիյլէ, պու եօլը եաբան վէ գապու մուամէլէսինի իճրա իտէն միհէնտիսլէր իլէ սաիր մէմմուլար հագգընտա լազըմ կէլէն մուամէլաթ իճա օլունմագ իւզրէ, օլպապտէքի էվրագը Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէտ Թինէ կէօնտէրիտիեի՝ վէ իշին՝ ֆէնն հէյէթինճէ թէտգրգ իտիլմէք իւզրէ պուլունտուղը խապէր ալընմըշ տը։

«ՆԻՄԷԹԸ ԽԻՏՏԱ» ՎԱԲՕՐԸ.— Իտարէի Մախսուսանը Պահրը Ահմէրտէն կէլմէքտէ օլան «Նիմէթը Խիտտա» վաբօրը՝ կէչէն յարչէնպիհ կիւնի ագշամը Գալէպի Սուլթանիյէ պօղազընտա գարեակա օթուրմուշ տը։ Քէյֆիյէթ՝ իտարէճէ խապէր ալընտըգտա, ճէյլան վէ Սագըզ վաբօրլարը կէօնտէրիլէրէք, նիւքուս վէ սարէճէ հիշ պիր զարար օլմագդընը վաբօր եիւզտիրիլմիշ տիր։

ԹՈՒՆՍ.— Միսիսիպիի գօմիսիոնէրը կէլէճէք մայիսին պէչինտէ վուգուա կէլէճէք իլք պահար իճթիմաընա տաիր բրօկրամ վէ թարիֆնամէ՝ Պահրյէտ նէզարէթինէ իրսալ իտիլմիշ տիր։

ԳԱՅՍԷՐԻԹՑԷՏԷ ԽԱԼԸ ԻՄԱԼԱԹԸ.— «Սապահ» կազէթասընտա միւնտէրիճ պիր մէքթուպտա տէնիլիեորքի։ «Գայսէրիյէտէ կիւնտէն կիւնէ իլէրիլէմէքտէ օլան խալը իմալաթընընը բէվաճընը մուհաֆազա իչուն, կէչէնլերտէ միսիսաբրբիլըգճա պիր գօմիսիոն թէչքիլ վէ պունա աթիիւզիքր իւ վազիֆէ թէվտի օլունմուշ իտի։

Էվվէլա իմալաթտա ֆէնա պօեա վէ ատի նէվի իրէք իսթիմալինին մէնին, սանիյեէն չէքլ վէ բէամլերին նէֆսէթինի մուհաֆազա, սալիսէն տէսթիկեան սահիպլերի իլէ թօգուեանլար արասընտա զուհուր իտէճէք իսթիլաֆաթընը թէվիյէսի։ Գօմիսիոնա թէվտի օլունան չու վազիֆէյինին տէրճէճի էհէմմիյէթի գապիլը ինքեար տէեիլ տիր. անճագ, գօմիսիոն հէյէթի՝ տէսթիկեան սահիպլերինէն իպարէթ օլտուղը վէ, պունլար եէնի տէսթիկեարլար քիչասընը վէ էրպապը իմալաթա վիրիլէն իւճուրթընը բէգապէթ սաեէսինտէ թէրագգրընը քէնտի մէնֆաաթլարընա մուզաեիր կէօրտիքլերի ճիհէթլէ, տէսթիկեանլարընն արթմասընա մանի օլաճագ պու կիպի թէտպիրլերին

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Թ.

ԳՈՒՄԱՐԻԱՆԷ ԵԱԽՈՒՏ ՄԱԳՍԻՄ

Ժօրժուն դարբսը օլմագլըզըմը իսթէմէեօրսունըզ. պունտա տա հագգընըզ վար տը. աճապա պէնտէ պունը արզու իտէպիլիրմի իտիմ ա՛սլա... արթըգ սէատէթը հալիմիզ միւլահազա

ըմագսատա մուվաֆֆըգ տիւշմէեէճէի աշիքեար տը։

Պու գօմիսիոն՝ վազիֆէսինի իմալաթա նէզարէթ իթմէէ հար էյլէսիի վէ եէնի տէսթիկեարլար աշըմասընա իմքեան պրբագրլտըղը հալտէ, խալը իմալաթընընն տանա զիեատէ թէրագգը իտճէէի մուհազագ տը։ Գայսերիյէ միթէաարրբիլըզընա թաեին-լերինտէն պէրի, բէք չօգ մուվաֆֆագրյեաթը իւմրանէբվէրանէսի կէօրիւլմիշ պուլունան միթէսարրբի սեատէթլու Նազըմ բաշա հազրէթլերինն պու մէսէլէի միհիմմէեիսէ նազարը տըգգաթը մէհամշինասանէեէ ալճագլարը մէեմուլ տը։

ՃԻՆԱԵԷԹ.— Պրուսա ժանտարմա միւլազիմլէրինտէն Մուսթաֆա էֆէնտի՝ մահլեէթինտէ ալթը զապթիյէ պուլունտուղը հալտէ, Ինէ կէօլտէ ֆէճի պիր սուրէթտէ գաթլ իտիլմիշ տիր չէօյլէ քի. Մուսթաֆէյի՝ Ինէ կէօլ գազասընա Թապի Բիւշտիյէ գարեէինէ կիտէր. հէնուզ աթընտան ինմէքսիզին, քէօյ իչինտէ, 15 սէնէ ճէզահա մահքիմ 22 եաշլարընտա էմէն նամընտա պիր շախսը շէրիր՝ օմուզունտա Թիֆէնկ պուլունտուղը հալտէ, մուամիլէյհ Մուսթաֆա էֆէնտիեէ Թէսատիֆ իտէր. Մուսթաֆա էֆէնտի՝ պու շէրիրին քիմ օլտուղունը Թահզրգ իչուն աթընը մէրգումուն կիրտիեի էվէ տօղրու չէվիրիր չէվիրմէզ, հէման պիր սիլահ սէսի իշիտիլիր օ ամտէ Մուսթաֆա էֆ.՝ գասընընտան կիրիպ արգասընտան չըգան գուրշունլա եարալանրը վէ պիր սատ ասնրա էօլիւր, զապթիյէէր տախի պիլմուգապէէլ, գաթիլի իթլաֆ իթմիշէր տիր։

ՖԷՃԻ ՊԻՐ ԳԱԶԱ.— Միխալըճտա էշրաֆտան Ղալիպ պէյին եաբարմագտա օլտուղը խանրն սամանլըգ ճիհէթի պու այրն 28ինճի կիւնի պիրտէն պիրէ երգբլարագ, ալթընտա պոնլունան ալթը քիչի երգբնթը ալթընտա գալմըշտը։ Երգընթը գալարբրլմըշ իսէտ ալթընտա գալանլարտոն իքիսի էօլիւ վէ տէօրտի եարալը չըգարբլմըշ տը։ Եարալըլար արասընտան էշրաֆտան Մէհմէտ Մուհիտտին էֆէնտի տախի վար տը, եարալըլարըն թէտավիսինէ տըգգաթ օլունմագտա տը։

ՄԱՀԻՐ ՏԻՇՃԻ.— Գունտուրաճի Եանի իսմինտէ պիրի չիւրիք պիր տիչինի չըգարթմագ իչուն Պաեազիտատէ տիշճի Ապտիւլ Ազիզէ կիտէր, օտա իլի չըրագլարընտան պիրինէ հավալէ իտէր. չըրագ ալէթի պիր սաղլամ տիչէ կէչիրիպ սաղլամ տիլի տէր հալ չըգարը. Եանի՝ հալի կէօրիւնճէ, ազզընը աչար կէօզիւնի գաբարսատա, տիչճիլեր մէգքիւր տիչին տախի չիւրիքլիեենտէն պահա իտէրլեր վէ իլի չարլաթանլըղա պօղմագ իսթէրլեր։ Ֆագաթ Եանի վագքթ զաիպ իթմէեուգ, սօղուզը զասլաթատա ալը. հալ պուքի զասլաթա մէէմուրլարը կէլինճէ տիչճինին օտասընը գաբալը վէ հերիքիլերի սավուշմուշ պուլուրլար. զէվալը Եանի տիչ ազրըսընտան գուրթուլատրգտան պաշգա, պիրտէ սաղլամ տիչ զաիպ իթմիշ։

ԹԷՊՐԻՔ

Ավաթքը մալանիսեէի ճէնապը Բատիշահիէն էօնտէի իսթիալը ալիլերինէ Մէարիֆը ումմիյեէ նէզարէթը ճէլիլէսի թէվճիհ պույրուլտուղը գըմը մախսուսումըզտա տէրճը սիթուսը մէֆուխերէթ գըլընան աթուքէթլու ճէլալ պէյ էֆէնտի հազրէթլերի՝ էֆսաֆը ալիեէ վէ հասաֆէթը ֆէվգէլատէ իլէ թէզեեինը զաթ ու սըֆաթ էթմիշ էազըմը բէճալը Սալթանաթը Սէնիյեէտէն պուլունտուգլարընտան, հագգը ալիէրինտէ չաեան պույրուլան աթքֆէթը Սէնիյեէի հազրէթը ճիհանպանիտէն տօլաեը, զաթը ալիի նէզարէթքնահիլերինի անսամիրլ գալպ վէ ամիզանէ թէպրիքէ վէ տահա նիճէ նիճէ թէաթթուֆաթը ճիհանտերէճաթը Վէլինիմեթը պիմիննէթէ նաիլիյեթլերինի թէմէնեեէ միւսարաաթ էյլէրիզ։

Ս. Պատրիարքը երէկ առտու Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ արարողութեանց նախագահելէ և քարոզելէ ետք, երեկոյին եւս քարոզեց Մայր Եկեղեցւոյ մէջ։

—Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկ. ի ասկէ առաջ գրուած ըլլալով թէ չի կրնար հեռանալ վիճակէն առանց իր պատճառները կանխաւ տեղեկագրած ըլլալու Խառն Ժողովոյ, յիշեալ Սրբազանը պատասխանած է թէ բերանացի կերպով միայն պիտի կրնայ ուղղուած բացատրութիւնները տալ իր վիճակին առաջն. գործերու մասին, որոնք այլ եւս իրեն հոն մնալը անկարելի կ'ընեն։

—Կրոն. Ժողովոյ որոշմամբ մայրաքաղաքս հասած է Պիլէճիկի աւագերէց Տ. Խորէն քահանայ։ Նոյն Ժողովոյ երկու առանձնական սրբազանները յառաջիկայ երեքշաբթի օր Պատրիարքարան հրաւիրուած են յատկապէս՝ սոյն քահանային տալիք բացատրութիւնները լսելու։

—Պրուսայի առաջնորդ Յովհաննէս եպիսկ. Արշարունի ինչ ինչ պատճառներով անհնար սեպելով ընդունիլ Խառն Ժողովոյ որոշումը որ զինքը իր պաշտօնին վրայ տեսնելու գոհունակութիւնը կը յայտնէր, իր վերջնական հրաժարականը զրկեր է Պատրիարքարան։

—Պատրիարքարանէ Տիրապէզիրի առաջնորդ Տ. Եղեկիել վրդ.ին յանձնուեցան կարգ մը եկեղեցական գրքեր և զգեստներ՝ կարօտ գիւղերու և եկեղեցիներու բաշխուելու համար։ Տ. Եղեկիել վրդ. կ'ուղեւորի մէկ քանի օրէն Տիրապէզիր՝ Երուսաղէմի ճամբով։

— Վառնայի Թաղ. Խորհուրդը դրուատելով Տ. Սարգիս քահանայի Ժողովրդին և եկեղեցւոյն մասին՝ բարւոք ծառայութիւնները, մանաւանդ դպրոցի շինութեան համար կատարած հանգանակութիւնը, խնդրեր է Պատրիարքարանէ որ սոյն քահանային Լանջախաչ շնորհուելու մասին միջնորդութիւն ընէ Ս. Հայրապետին։

—Զարսանճագի առաջնորդ Տ. Կորիւն վրդ. ուղեւորեր է Զմշկածակ, որուն հովութիւնն եւս իրեն յանձնուած է. այս մօտ հեռագիր մը զրկուած է Պատրիարքարան։

—Տիրապէզիրի առաջնորդին խընդրանաց վրայ, առաջն. փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քահանայի և Ս. Սարգիս և Ս. Կիրակոս եկեղեցիներու երկու քահանաներուն ծաղկեայ փիլոն կրելու կոնդակ շնորհուեցաւ Ս. Պատրիարքէն։

—Յառաջիկայ ուրբաթ օր Բաղաք. Ժողովը հրաւիրուած է գումարուելու, օրակարգին մէջ գտնուած խնդիրները կարգադրելու համար։

—Կը լսենք թէ Սամաթիոյ չինութեանց յանձնաժողովոյ չինած անակնկալ տիրացու կարապետի տունը՝ որ իր քրոջը վրայ էր, այս օրերս մահիւլ գացած է, յիշեալ պառաւ կնոջ յանկարծական մահուամբը։

—Գումգափուի Թաղ. Խորհուրդը, ըստ առաջարկութեան, եկեղեցւոյ զանգակատունը վանդակորմած ըլլալով՝ կը սպասէ ժամագործին գալուն, որ ըստ խոստման ժամացոյցին նորոգութիւնը փութացնէ։

—Ռեթէոս էֆ. Պէրպէրեան իր հեղինակած «Դատարակի մը խօսքերը» անուն գրքէն 10 օրինակ Մայր Վարժարանի տեսչութեան զրկած է, բաշխուելու համար նոյն վարժարանի ուսումնատեսչ աշակերտաց։

—Վերջին Խառն Ժողովոյ նկատառութեան յանձնուած էր նաև ուսուցիչներու կեանքի ապահովագրութեան խնդրոյն նկատմամբ Ուսումն. Խորհրդոյ մէկ պատրաստած յայտագիրը, որուն նախաքննութիւնը յանձնուեցաւ Եուսուֆեան Տիգրան էֆ.ի։

—Արաբկիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. իր չորս տարուան պաշտօնավարութեան մէկ ընդարձակ տեղեկագիրը զրկած էր Պատրիարքարան։ Խառն Ժողովը իր վերջին նստին մէջ Տ. Վահրամ եպիսկ.ի յանձնեց անոր նախաքննութիւնը։

—Շաբաթ օր թէեւ մենք ալ գրած էինք թէ Նպաստից Յանձնաժողովի հաւաքական հրաժարականը մատուցուած է Խառն Ժողովին, սակայն հրաժարականը թէեւ պատրաստուած՝ այլ տակաւին մատուցուած չըլլալուն՝ կանխաս կը համարուի Ժողովին նոյն օրուան որոշումը։

—Յառաջիկայ երեքշաբթի օր (վաղը) Մայր եկ. Արեւագալի արարողութեանց պիտի նախագահէ Ս. Պատրիարքը։

—Շաբաթ առտու կատարուեցաւ Գաբրիելի Ս. Թ. եկեղեցւոյն մէջ Տիկին Իսկուհի Փափազեանի նուիրած և նկարիչ Սիմոն էֆ. Եաղճեանի նկարած Ընթրեաց մեծադիր պատկերին օծումը, որ շատ յաջող գործ մըն է։ Պատարագիչն էր Տ. Մեսրոպ Արք. Սուքիասեան։ Խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր։ Ներկայ էր նաեւ Տ. Գրիգորիս Արք. Յովհաննէսեան որ դրուատելից քարոզ մը խօսեցաւ յիշեալ նուէրին առթիւ։ Իսկ Պատարագին կը սպասաւորէին բազմաթիւ վարդապետներ և քահանաներ։ Պատարագի գրքէն ետքը Պատարագիչ Սրբազանը նուիրատուին և իր գերդաստանին բարեպաշտական զգացումները գովելէ ետքը, օծման արարողութիւնը սկսաւ պատկերին՝ զոր նախապէս գինիով և ջուրով սրբելէ վերջ, պատկերին Յիսուսի գլուխը միայն օծեց, իսկ աջ ու ձախ ձեռքերուն օծումը Տ. Գրիգորիս Արք. կատարեց։ Եկեղեցիին աւարտումին, բազմաթիւ կառքերով հրաւիրեալներ Գափամաճեանց բնակարանը հացկերոյթի հրաւիրուեցան՝ ուր պահի ճոխ կերակուրներով սեղան մը տրուեցաւ։ Թաղ. Խորհուրդը շնորհակալութեան գիր մը զրկած ըլլալով՝ ճաշէն ետքը կարդացուեցաւ և ներկայ եպիսկ.ները անոր վրայ իրենց ստորագրութիւններով վաւերացուցին եղած նուէրը, ինչպէս որ կ'ընէին հին ատեն մեր նախնիք։

—Ասկէ առաջ գրած էինք թէ հայ արուեստագէտ մը, Պ. Վարդան Մախսեան, Պերլինէն Եգիպտոս պիտի երթայ՝ նկարչական ուսումնասիրութիւններու համար։ Այս անգամ Գահիրէէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Պ. Մախսեան իր 81 նըկարներով պզտիկ ցուցահանդէս մը կազմակերպեր է հոն, ամէնքն ալ յաջողած գործեր՝ որոնք իր տաղանդին յատկութիւնները երեւան կը բերեն։

— Թաւջութակահար Տիրան պէյ Ալիքսանեան, որուն Գերմանիոյ մէջ ունեցած յաջողութիւնները ծանուցած էինք, առջի օր մայրաքաղաքս ժամանեց, գարնան եղանակը իր ընտանեաց քով անցընելու համար։

ՀԱՃԸՆԷՆ ՆԱՄԱԿ

ԽՆԴՐԱՆՔ ՄԸ

ՈՒՂՂՈՒԱԾ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ԵՒ ՎԱՍԵՄ. Պ. Կ. ԵԶԵԱՆՑԻ

Լսեցինք վերջերս թէ Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի՝ չատոնց ի վեր մտածուած փոխադրութիւնը իրագործման ճամբուն մէջ կը մտնէ։ Եւ դեռ բոլորովին չմտած՝ կուգանք խնդրանօք Ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրել մեր առաջարկին վրայ, Ս. Պատրիարք Հայր, և Վասեմ. Պ. Կ. Եզեանց։

Կը մտաբերուի՞ արդեօք թէ ասդին Կիլիկիոյ ընդարձակ թեմը կայ, ուր մեր կրթական վիճակը ա՛նքան վար աստիճանի մը վրայ կը գտնուի, ուր օտարադաւանութիւնը հետզհետէ մեծ ծաւալներ կ'առնէ՝ մեր ազգ. մանուկներուն շաբթուան վեց օրը օտար գրպրոցներ կամ որբանոցներ յաճախելով և կիրակի օրերն ալ ստիպուած օտար եկեղեցիներու մէջ աղօթելով։

Արդ, Հաճէն քաղաքը, որ Կիլիկիոյ թեմին գլխաւոր կեդրոնը կը համարուի և որ անհաւասարելի է իր անմատչելի ու օդովը, բոլորովին զուրկ կը գտնուի կանոնաւոր վարժարանէ մը, հակառակ անոր որ մեր վանքը չ'նորհքով վարժարան մը համար պէտք եղած դիրքն ու տեղը ունի կատարելապէս. վարժարան մը՝ որ կարենար կանոնաւոր ուսում առած չրջանաւարտներ հասցնել, այլ զանոնք Կիլիկիոյ զանազան քաղաքներու վարժարաններու մէջ պաշտօնի կոչել տալու համար. որովհետև, ինչպէս ըսինք, կարեւոր հակազդեցութիւն մը պէտք է թեմին մէջ արմատ բռնող չատ մը այլադաւան միսիոնարներու և ֆէօտրու ծաւալած կրթութեան ու դաւանական գործին դէմ։ Բայց թողէ՛ք կանոնաւոր վարժարան մը, Հաճէն քաղաքը, իր կարեւորութեան հակառակ, չունի՝ նոյն իսկ չէնք չնորհք նախակրթարան մը, երկու ծաղկոցներէ զատ։ Այսպէս է նաեւ Սիսի, Մարաշի, և այլ քաղաքներու մէջ։

Այս պայմաններուն մէջ, ո՛րքան փափաքելի ու ո՛րքան խնդրելի պիտի ըլլար որ Սանասարեան վարժարանը, փոխանակ Խարբերդ՝ Սարսորի վանքը փոխադրուելուս ուղղակի բերուէր Հաճէն, որ, ինչպէս ըսինք, Կիլիկիոյ թեմին ամէնէ՛ն կարեւոր և գեղեցիկ քաղաքն է, իր ամէն պայմաններով։ Չենք գիտեր թէ ո՛ր ատիճան ընդունելութիւն պիտի գտնէ մեր այս առաջարկը, բայց կարելի չէր որ դէթ տասը տարուան ժամանակամիջոցի մը համար գործադրութեան դրուէր անիկա, մինչև որ մեր (այսինքն Կիլիկիոյ թեմերու) վարժարանները փայլ մը ստանային։ Հաղարաւորներու փափաքին արձագանգն եղող այս տողերն, ինչպէս նաև այս մասին Պատրիարքարան զրկուած պաշտօնական նամակները ի նկատի պիտի առնուին անշուշտ և պարտ ու պատշաճը ի գործ պիտի դրուի։ ԹՂԹԱԿԻՑ

14 մարտ 1902
Հ-ՃԷՆ

Այս նամակը հրատարակեցինք՝ պարզապէս արձագանգը եղած ըլլալու համար հանրային փափաքի մը և առաջարկի մը, գիտնալով որ Սանասարեան վարժարանի փոխադրութիւնը՝ Սարսորի վանքը, կատարուած եղելութիւն մը կրնանք կամ պէտք է համարել(*)։ Անշուշտ այս տեսակ առաջարկի մը գործադրութիւնը, եթէ հակառակ պիտի ըլլար կասկի մը տրամադրութեան, պիտի կրնար սակայն իր օգտակարութիւնները ունենալ Կիլիկիոյ պէս ընդարձակ թեմի մը, ուր օտար կղերը առաւել քան ո՛ր և է տեղ մրջնային գործունէութիւն մը կը ցուցնէ իր դաւանական և կրթական ձեռնարկներուն մէջ։ Բայց ամէն յոյս առանց Սանասարեանի վրայ դնելու, մաղթենք որ նոր Սանասարեան մըն ալ խնկելի իսէալը ունենայ վարժարան մըն ալ Կիլիկիոյ թեմին մէջ հաստատելու, իբր անհրաժեշտ պահանջ մը։

Դալով գէթ տասը տարուան համարի առաջարկի մը, ա՛ն ալ քիչ մը աւելորդ պիտի ըլլար, քանի որ անկարելի չէ Կիլիկեցի պատանիներու համար, անոնց՝ որ կը փափքին կրթութեան գործին նուիրել ինքզինքնին, երթալ մինչև Խարբերդ և պէտք եղած մասնաւորական կարողութեան տիրանալ. որովհետեւ վերջապէս, Սանասարեան վարժարանը սա՝ օգտակարութիւնը ունեցած է որ գաւառներու յարմար քիչ չատ ուսուցիչներ կրցած է հասցնել։

Ծ. Ա.

(*) Գրած էինք թէ Սանասարեան վարժարանի Տեսուչներէն Աբուլեան էֆ. Պոլիս կուգայ իր զաւկին աչացաւը դարմանելու համար։ Սակայն վերջին տեղեկութիւններ կը հաստատեն թէ պաշտօն տրուած է իրեն համոզելու համար Ս. Պատրիարքը և Սանասարեանի Խնամակալութիւնը ետ կենալու Սանասարեան վարժարանը Խարբերդ փոխադրելու առաջադրութենէն։ Կ'ըսուի նաև թէ Վասեմ. Պ. Կարապետ Եզեանց Խարբերդի Սարսորի վանքին մէջ շինուելիք նոր վարժարանին յատկացեալ վեց հազար ոսկի ծախքին տեղ, համոզուած է երկու հարիւր ոսկիի բարձրացնելով արդի շէնքին վարձքը, առ այժմ այդ շինութիւնը յետաձգել։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Անցեալ տարւոյն վերջերը՝ եկեղեցասէր տիկիններէ Յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, պաշտօն ունենալով գիւղիս Ս. Եկեղեցին օժտել նուիրական կարգ մը անհրաժեշտ զգեստներով։ Եւ այդ Յանձնաժողովին անդամուհիներն էին Տիկնայք՝ Նեմզուր Գ. Ալեքսանեան, Զապէլ Յ. Մինասեան և Բուրուլ Մ. Իսալիքճեան, որոնք ամենայն եռանդեամբ և գնահատելի գործունէութեամբ ի գլուխ հանեցին յանձն առած պաշտօնին։

Արդ, մեծաւ գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք թէ այս կիրակի օր տեղւոյս Ս. Եկեղեցւոյն մէջ օրհնութեան գիր մը կարդացուեցաւ՝ յանուն Ս. Պատրիարք Հօր՝ որով օրհնալիր կերպով կը գնահատուէին հանդիսաւորապէս թէ՝ յիշեալ վաստակաւոր Տիկնայք և թէ՝ միանգամայն ասոնց բարեպաշտ գործակիցներն ու նուիրատուները՝ որոնք ամենայն յօժարութեամբ նիւթական օգնութիւն կանգնած էին Յանձնախմբին գովելի ձեռներէցութեանը։

Թաղ. Խորհրդոյ Օրհնութեան գրոյ մասին առ Պատրիարքարան ըրած միջամտութիւնը և Ս. Պատրիարք Հօր ալ բարձր գնահատութիւնը մեծ դրական մըն են սա իրողութեան թէ Մաքրիգիւղցին միշտ պատրաստ է իւրովանն սատարելու ամէն ազգօգուտ կրթ. կամ եկեղց. ձեռնարկի։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂՑԻ

Մարտիրոս

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտես. Խորհրդոյ Ադ. Կեդր. Վարչութիւն

Մայր եկեղեցւոյ Մնտուկին 1901 տարւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած և անոր յար և նման օրինակն յիշեալ եկեղեցւոյ բակը դրուած է ի տես Թաղեցի ժողովրդեան՝ քսան և մէկ օրուան պայմանաժամաւ։

Կը հրաւիրուին Պատուարժան Թաղեցիներն որ այդ հաշուեցուցակին վրայ՝ եթէ որ և է դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ՝ անլսելի պիտի մնայ և է դիտողութիւն։

(Կնք.)

30 մարտ 1902

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԼՕՆԴՐԱ 12 ապրիլ.— Գրալ հաղրէթլերի՝ Լօնտրաեա ավաէթ էյլէմիշ տիր։ Պու կիւն ագա օլունան վիւքէլա մէճլիսինտէ, միւսթէմլէքեաթ նազրը Մ. Զէմպրլէյն իլէ սաիր վիւքէլանընն էքսէրիսի արասընտա իթթիլաֆ հասրլ օլմամագընտան, Զէմպրլէյնին խթիֆա իտէճէեի բիվաեէթ օլունուեոր։

— Էն զիեատէ տօղրու սէօյլէեէն Ինկիլիզ կազէթալարը՝ սուլհ միւզաքերաթընն մէթնի՝ լօրտ Քիչնէր թարաքճընտան հիւքիմէթէ կէօնտէրիմիշ օլտուղունը իտտիաատ ալմամ իտիեօրլար։ Հարպիյէ նէզարէթինտէ, սուլհ միւզաքերաթընա տաիր, կազէթալարա յիմտիլիք հիշ պիր շէյ թէպլիղ օլունմամեաճաղը բիվաեէթ օլունուեոր։ ալէլ ումում զանն օլունտուղունա կէօրէ, սուլհ միւզաքերաթը էյլ պիր նէթիճէսէեէ եռագլաշմագ տը։ Պօրսատա Ինկիլիզ գօնսօլիտի վէ ճէնուպի Աֆրիգա էհամը ֆիսաթը՝ բէք թուրկուն տըրլար։

— Մէպուսան մէճլիսինտէ, լօրտ Պալֆուր՝ սուլհ միւզաքերաթընա աէվամ օլունտուղունա տաիր օլան բիվանեէթին՝ էսասսըզ օլտուղունը պէեան էյլէմիշ տիր, Հարպիյէ նէզարէթի՝ ճէնուպի Աֆրիգաեէ իմտատ իչուն 21000 նէֆէր ասքէր լկէօնտէրիլտեիին նէյզր ու իլան իթմիշ տիր։

— Մ. Զէմպրլէյն իլէ մալիյէ նազրը արասընտա իխթիլաֆ հասրլ օլտուղը բիվաեէթի պու կիւն թէքրլիպ օլունուեոր։

ՐՕՄԱ.— Պիր իթալիա ֆիլօսը՝ Ավսթրիանըն Բուլա լիմանընա ազիմէթ իչուն էմր ալմըշ տը։ Մէզքիւր ֆիլօնըն գօմանտանը ամիրալ Մաքի՝ Վիէննաեէ կիտէրէք, Ավսթրիա իմբէրաթօրը հազրէթլերիյլէ միւլագաթ իտէճէք տիր։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սրբպիսթանըն Սօֆիա ժէնէրալ գօնսօլօսը՝ մէէմուրիյէթինտէն աղլ իտիլէրէք կէրի չաղրըմըշ տը։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 ապրիլ.— Լօնտրատան «Նիւ Եորգ Հէրալտ» կազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտ, Ինկիլթէրա հարպիյէ նէզարէթինին մվսիմսիզ օլարագ, Պօէրլերին ումմիյեէթլէ թէսլիմ օլտուղը հագգընտա Տուրտաքի մուհաֆզը ասքէրլերինէ մաւլիմաթ վէրտիեի պէեան օլունմուշ տը։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԹԱՐԻԽԸ ԹԷԷՍԻՍԻ 1863

ԱՆՈՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ
ԹԷՄԱՄԸ ԻԼԷ ԱՆԶ ՕԼՈՒՆԱՆ
ՄԷՐՄԱԵՆԻՍ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մէրքէզը իտարէխանէ՝ Գալաթատա Գարաքէօյում։ Շիւպէլէրի՝ Սթանպօլտա Սուլթան Համամ ճատտէսինէ Ալլահվերտի խաչնտա վէ Պէյօղլուտա ճատտէի Բէկիրատ 333 Ն՝ Ջ տարիէտ

Մէզքիւր իտարէխանէլէրտէ պիլճիմլէ մալամլէթը սարրաֆիյէտ իճրա օլունուր։ Կալաթատաքի իտարէխանէսինէտ մէթանէթի վէ պէտէլը իճարէնին ազլոր իլէ հէր տիւրլու բէգապէթլէրէ թէֆէվվիզ իտէճէք սուրէթտէ խուսուսի գասա տարիէսի մէվճուտ տրը։

Կալաթատաքի իտարէխանէսի իլէ Պէյ Օղլու չիւպէսինէտ պանդա իլէ մուսամէկէսի օյտուղումու միսապիթ էվրագը հարվ օլանարա մախսուս սալոնլար մէվճուտ տրը։

Սթանպոլ չիւպէսի՝ էմթէա իւզէրինէ բարա իգրազ վէ Սիրքէճէտէի խուսուսի տէբսրնա էմանէթ սուրէթի իլէ իմթէա գապալ իտէր։

ՄԻՀԹԷՐԻՄ ՄԻՇԹԷՐԻԼԷՐԻՄԻԶԻ

ԿԻՀԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷԷ

ՎԱՔԻՆ նամ սուսզ կանան իտարէ զանտիլի հէր եէրտէ սաթըլմագտա տրը։

Հէր գուլթուեա պիր քիրիէ ալամէ՝թը ֆարիգամզը թանրմագ իչուն, տրգգաթ իտինիզ։

Սթանպոլ մուհթէրէմ միչթէրիլէրիմիզէ թավսիյէ իմէգքան օյտուղումուզ պու իտարէ գանտիլէրի՝ Ամէթէրտամտա վագը Մ. Վէրդօրտ վէ Զօնրն ֆապրիգալարընտան կէթիրիլմէքտէ տրը։ Խալիս պալմսուլնտան մատուլ օյտուգլարը կիպի, 6, 8 վէ 10 սաաթ միւթէմատիյէն եանմագտա տրը։

Պու գանտիլին ֆիթիլէրի՝ էն եիքսէք տէրէճէի հարարէթէ մուգավէմէթ իտեր վէ եաղլարը պօղուրմազլար։

Հէմամ պունլարը եադմագ իչուն, սուեատա լիւզում էօզ տրը։ Պու՝ էն պէօհլիք մուհասէնէթտան տրը. չինքի, ու՝ թէմիզլիէ մանի տիր։ Պինանէն ալէյհ, պու ֆիթիլէրի սուսզ պիր թապագ իչինէ գօյմագ քեռֆի տիր։ Եագըլընճա, պիւթիւն կիհէ բարլագ պիր ղրեա վերիր վէ սալա գօղու նէյր իթմէզ։ Ֆագլա օլարագ 24 գուրու եագտրգլարընը, կէթիրէճէքլէրի գուրուլար տիրունինտէ պուլունան վէ ուսուլը խթիմլիսէ տաիր օյան սարը քեռղըսլարըզա իսպաթ իտէնէրէ կիւմիւշ գալամալը վէ եախատ բէրուրէ վէ սիմի թաչլը պիր էրքէկ գրավաթ իյնէնէք վէ եախատ գասըն իշնէսի ինտա իտիրէճէք տիր։

Պիթինմէմալիքը Օսմանիյէտ իչուն, մէգքիւր ֆապրիգանընը չիւզէսի՝ Բաբաեանօղլու գումրանեասը՝ Գումրու խանընտան Սթանպոլտա Սուլթան Համամընտա, Հաճօղլու խանընդն իւսթ գաթընտա 29 վէ 30 Նիւմէրօղլու օտալարտա Ֆագլ իթմիշ տիր։ 9—26

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
«ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ»Ի
Թ. պրակը։

Մամուլի տակ է Ժ. պրակը՝ Ժ. և վերջին պրակը լոյս տեսնելուն պէս պիտի դադրի բաժանորդագրութիւնը։

بلاو علی کلدی

PERA

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՒՐԻՔ առանց վնաստիպ սիթեթ պա[illegible] առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ՚ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գունաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յանախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՂՉ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեդրոնէն գ[illegible]։

ՁԱՏԻԿ ՁԱՏԻԿ ՁԱՏԻԿ

ՅԻՎԱՆ ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ մեծ չաքարվաճառանոցը որ 1881էն իվեր ծառնօթ է հասարակութեան իր առաջնակարգ ՄԱԲՈՒՐ և ԲԱՂՑՐԱՀԱՄ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ պատրաստող, այս անգամ կուգայ զեկուցանել իր պատուական յաճախորդներուն թէ, հոն, սովորաբար գտնուած թարմ անուշեղէններէն, Եւրոպական համեղ ըմպելիներէն, հարսնիքի կամ ասնոյթներու համար պատրաստուած «ֆօնտա»ներէն, «բրթիֆուռ», «ֆուռէ», «ֆուռի կլասէ», և այլ չաքարեղէններէն, ու «բաթիսբրլ»ի վերաբերեալ ճոխ մթերքէն զատ, այս անգամ Զատկի առիթով, կարագ իւղ համեղ և քաղցրահոտ և ամէն տեսակէ ՁԵՕՐԷՔՆԵՐ

ՁԵՕՐԷՔՆԵՐ

ՁԵՕՐԷՔՆԵՐ յատկապէս պատրաստած է, է՛ն դժուարահաճներն անգամ գոհացնելու յատկութիւններով օժտուած։

Ուստի եթէ կ՚ուզէք ՁԱՏԻԿի առիթով ունենալ ընտիր

ՁԵՕՐԷՔՆԵՐ,

ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ, դիմեցէ՛ք

Յ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ

ՄԵՄ ՇԱՔԱՐԱՆՈՑ.

Գումգապու, Սթամբուլ մօտ, թիւ 27, և Պալի-Փաշայի զարվայրին վրայ գտնուող թիւ 50 խանութները։

ԴԻՄԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ԸՆԼԱՔ

Տէր և Տնօրէն
ՕՀՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՈՒԷՍԳԸՐՆ

1851

TORONTO WESTERN LONDON

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԱԾԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆՍԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարրն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ադչէ վէ հասարլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԴԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գաբու, Անանիասի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաչրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր ամէնթէլէր արանըլմագտա տրը
ԻԽԹԱՐ — Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարրն սերմայէսի հասարլաթընա նիսպէթէն 100% օլատուզը հալտէ Ուէսթերրնի 125% տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթերրն բագիպլէրինէ թէֆէվվիզ էթմիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տրը։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՓԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Ս. ՊՈԼԻՍ
Թանգարան

Սրուեսատգիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ՚արտադրէ ամենա ոգբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի ա ուութեան մասին Եւրոպական՝ ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ածանութիւնը։ Փափաք ղներուն քաթալօկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօստոպագ և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ է ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքատրէա Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթաուէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կիւռն Արտիթէ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բսօվասալ։
ՉՄԻՐՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վասնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տիտօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՍԿԻԿԻՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԼՅՈՐՈՒՍԹ.— Պ. Ֆրանսէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱԳԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

24—21

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ԵՒ ՄԱՅԷ, ԻՇԽԻՏՅԱՆ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖԻ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» » եանկէն » »		460,267,203
» » » » բրիմի »		1,433,965

Էօմիւր իւլիրնի վէ չօճուգլար իչուն միւթէտիլ չէրաթի իլէ սիկուրթա ադատ տէր

Եանկէն էթրէը հէր նէվի պինա վէ էշիա իւզէրինէ սիկուրթա ադատ իտէր։

Նէնկիսի էթրէրէն էթրէը մալ, էվրադը նագամիսէ վէ վաքար սիկուրթասրը գապալ իտէր։

Հիսսէսարանա՝ 1896տա 18½%, 1897էէ 18%, 1898էէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի էթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի՝ (Էֆրատատէթ Գրէքի Լրօնէ, Օսմանտատա Անկլօ Աւստրիական Պանգ, Մօֆեատա Պանգ Նատիոնալ Պելգիք։

Թաչրալար իչիւն միւստահա վէ միւթէպէր քէֆալէթի ամէնթէլէր արանըլիյոր

Թիւրքիա իչիւն ումումի ամէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէճէանի սոգագ, Ճէնտիրխան
Թիւրքիա իչիւն ումումի մուֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՐԵՂԵԱՆ

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Ա.ՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՂԻՋԷ
347, Մեծ Փոդոյ Բէրա, Պէտ Մ-ուչէ դէմաց։

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը Բերա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենավերջին գրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց համար Զորեքշաբթի օրերը առաւօտէն մինչ ցոհկ։

ՀԱԼԱԾ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՄՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ
ՄԻ ՈՒԶԷՔ
ԶՊԻՏԻ
ՏԱՄ
ԱՊԱՌԻԿ
ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ճամբորդներու համար	5%	զեղչ
Ամբրիներու »	10%	»
Աղջիկներու »	50%	»

ԶՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ԶՐԻ

ՃԷՅԼԱՆ

ՀԱԶԸՐ ԷԼՊԻՍԷ ԻԶՈՒՆ ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԱՂԱԶԱ

ԶԱՐԻՖ, ՈՒՃՈՒԶ ՎԷ ՏԱԵԱՆԸԳԼԸ Սուլթան Համիտէնտա եէնի աչլեան մէյտանա նազըր, Բինթա խանընդն խարիճինտէ, Ն. 2։

ՃԷՅԼԱՆ մաղազասընտա զարիֆ, տաեանըգլը, ալէա վէ հէր մէվսիմին մօտասընա վէ հիւանը թապիաթա մուվաֆֆագ վէ հէր սինին վէ վիճուտէ ուչուն էրքէկ վէ գատրն վէ չօճուգ էլպիսէլէրի մէվճուտ պուլունուր։

ՃԷՅԼԱՆ մաղազասընդն միւէսոսիսի Ռուբէն Մաղաքեան՝ պիր չօգ սէնէլիք թէէրիպալէրինտէն, միւշթէրիլէրինն տաիսի իսթիֆատէ իթմէսինի արզու իտէրէք, հէր պիր լիպաս իչուն օլ սէրէճէճ ուճուզ վէ գապիլը էյթիրա ֆիսթիլար թագարը իթմիշ տիր քի, եէրլի վէ էճնէպի հիշ պիր մաղազա քէնտիսի իլէ բէգապէթ էտէմէզ։

Միւհթէրէմ միւշթէրիլէր՝ պիր թէչրիֆէրիյլէ մէզքիւր հագքգաթը թասրիգ պուեուրաճաղլար տրը։

Էմր պուրրուտուզը հալտէ, էօչլիւ իւզէրինէ զաեէթ եագքէշզալը էլպիսէլէր տաիսի իսլ օլունուր։

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ ՏԸՐ.

ՆԻՒՄԷՐՕՍԸ 2 ԶՐՇ. ՏԸՐ

ԲԱԶԱՐ կիւնէէքի տաիսի ԱԶԸԴ տրը։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ յարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներու մէջ 400է աւելի չքաղաքամ և պատուոյ մրցանակ առած է

Այդն անհուն յաջողութիւնը զրպ և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայի գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրիճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ գիտաց գեղեցիկ յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԷՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻ, ԵՒԼՆ.

Արևելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումգապաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Գալաթա՝ Գարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Գայաղիս։ Մասնաճիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

Ա՛ԻԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԷ

Բարիսաէ Բլաս Վանտօմտա, 9 Նօմէրօղլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ	107,000,000 ֆր.
Մէնէնին մագպուզաթը	21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան	252,000,000 »
Սիկուրթալը խանէէրին զրյմէթի	19,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ	153,000,000 ֆր.
Ի՚900 մագպուզաթը	17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան	120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր	260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսահա չէրաթի իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տաիսի միւսթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էնվէն։

Ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

Շիրքէթին ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» ջուղ, Սթանպոլ Ալճանար տաիսի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըկընտա տրը։

)(160)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԷՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԱՊ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ՎԵՊԱԳՈՒՔ

ՍԻՐՈՒՐԴ ՄԱՍ

Ե.

—Ի՞նչ լեզուով ըսեմ որ հասկնան, պօռաց, չեմ ուզե՛ր, դո՛ւրս եկ մաղազայէն։

—Ամէն բան օրէնք մը ունի, Արտաշէս պէյ, բսաւ մեղմութեամբ։ դուք հիմա բարկացեր էք, ինձմէ կ՚ուզէք ձեր բարկութիւնը առնել, աղէկ, հաճութեամբ. գնա՛ կ՚ըսէք, անոր ալ աղէկ, բայց հաչիւնները գոցեմ օրինաւորապէս։ տօմարները կարգադրեմ, անկէ եաւք դուք ալ բարի ծառայութեան վկայագիր մը կուտաք, ես ալ ձեռքերնիդ կը պագնեմ կը մեկնիմ։

—Եղբա՛յր, ես հաչիւը ի՞նչ ընեմ, երբ գործս մեռած է, ամէնքիդ ալ դուրս եկէ՛ք, տուներնիդ գացէ՛ք տեսնամ, ես իմ գլխուս պիտի մնամ, ա՛լ պաշտօնեայի պէտք չունիմ։

Վաճառատան պաշտօնեան յանդգնութեան փորձ մըն ալ ընելով.

—Բայց ներեցէ՛ք, Արտաշէս պէյ, ըսաւ, քիչ մըն ալ ձեր տիկին մոր պատասխանատու ենք մենք, առանց ասնոր հրամանին ի՞նչպէս մեկնինք։

Սրուակեանի տղուն արիւնը գլխուն ցասկց ու գերմարդկային ծիգով մը մարդուն վրան խոյանալով թեւէն բռնելուն պէս դուրս քաշքշեց վաճառատունէն. միւս պաշտօնեաներն ալ տեսնելով որ գործը մեծնալով խայտառակութեան պիտի յանգի, անձայն անոր-չուկ պատրաստուեցան մեկնելու։ Եւ-ասոյ վաճառատան պահապան բեռնակիրը կանչեց ու խստիւ պատուիրեց որ վաճառատունէն ներս չառնէ իրենց նախկին պաշտօնեաներէ ո՛ և է մէկը։

Դրացիներ արդէն դիտէին թէ ի՞նչ զեղծումներ կը գործուէին վաճառատան մէջ, ուստի չատ չտեսան այս կերպ արտաքսումը պաշտօնեաներուն, միւնոյն ժամանակ Արտաշէսի խենթութիւնն ալ գիտէին որ պատճառից օրէնք, ինքնայեցութիւն յարգողներէն չէր։ Ամէնէն բարեացակամ դրացիներէն մէկը, որուն նկատմամբ յարգանք կը տածէր Արտաշէս, մէկ երկու ժամ եաք քովը գալով.

—Ի՞նչ ըրիր, տղա՛յ, ըսաւ, աս օրը նոր, խենթութիւնը նոր, հիմայ ալ հին պաշտօնեաները արտաքսելու ելար։

—Դէ՛հ ըրի, մեղքը վիզդ, գէ՛հ ըրի այս աւազակները դուրս հանելով վաճառատունէն, աղտեղութիւնը թո՛ղ վերնայ մէկ կողմէն։

—Է, մինակ այս մարդիկը վռնտելով ամէն բարեփոխութիւն ցամաքցուցած կ՚ըլլաս գործիդ մէջ։

—Հեղ մը այս աւազակներու որդը ցրուեմ, անկէ եաքն ալ պիտի տեսնես որ ինչպէս ծայրայեղ եմ ամէն բանի մասին, անաւակութիւնը, սրիկայութիւնը ծայր ատիճանին հասցուցի, ալ ընելիք բան չմնաց, հիմա՝ ալ վաճառականութեան պիտի սկսիմ և ուրախութեամբ պիտի տեսնե՛ս որ ինչ աշխատիմ, եռանդով պիտի աշխատիմ ու ո՛րչափ պիտի առաջացնեմ գործս։

—Ատուած տայ, Արտաշէս, բայց խելքիս բանը չէ, ան Բերայի կնիկները, խաղերը, զուարճութիւնները քանի՞ որ կան, քանի՞ որ ան վարանց ընկերներու հետ կը տեսնուիս, քանի՞ որ Օնիկ ըսուած սրիկան առաջնորդ է, շատ հաւատք չունիմ, բայց է. ո՛վ գիտէ, ձեր սերունդը ասանկ է, ամէն բանին աղէկը կ՚ընէ։ Ողորմած հոգի հայրդ ալ քենէ վար չէր մնար, ան ալ գիշեր ցորեկ կնիկներու, ուտել խմելու հետ էր, եաքը մէկէն ի մէկ կտրեցաւ։ Անիկա քեզի պէս չէր բայց, ամբողջ շաբաթը կը վատնէր՝ կիրակի օրը կ՚ուտէր կուգար, դուն վատակի երես չունիս, մէկ կողմէն վատկուածը հատցնելու կողմն եկ։

—Պիտի տեսնաս, ըսինք ա՛, դուն ալ պիտի զարմանաք որ հին Արտաշէ՞ս է ասիկա։

—Ատուած տայ, գիտես որ ամէնէն առաջ ես կուզամ այնպէս ըլլալ։ բայց քանի՞ որ այս խելքը, կարողութիւնը կար վրադ, ինչո՞ւ առաջ այնչափ խենթութիւն ըրիր, երբ մեծ ատակ կար ձեռքդ։

—Անիկա չըրած՝ ասիկա չէի կրնար ընել, դարձեալ ուռնցած ստակս քիչ բան չէ, հոս մարդ կայ որ երկու հարիւր ոսկիով գործ կը դարձնէ կոր։

—Հարկա՛ւ, անգամ մը դուն մարդ ըլլալ, գործի փակիլը միացէ դնելէ՞ ետք, քիչ ստակ կայ ձեռքդ, մանաւանդ որ մենք ալ պէտք եղած օգնութիւնը կ՚ընենք։

—Շնորհակալ եմ, հիմա մարդ չեմ ուզեր, գրագիրն ալ ե՛ս, ծառան ալ ե՛ս, ամէն բանը ե՛ս, ամէնէն առաջ ապրանքները ձեռքէ անցնե՛մ, չակամ, չակռանե՛մ, անկէ եաքը ֆէյս առէյս պիտի ադնէմ, պիտի խօրհիմ ինչ ընելիքս։

—Ապրի՛ս, բայց մէկը կ՚ուզես քովդ, վնաս չունի սանկ պզտիկ ամականով մէկը ա՛ռ, տե՛ս, ուժ չէ մնացած վրադ, շատ աշխատութեան չես դիմանար։

—Ի՞նչ կ՚ըսես, ը՞ռնինիր եմ ես, վաղը տասնչինգ օր կանոնաւոր կեանք վարեմ, ժամանակին տուն երթամ, կերակուրս ուտեմ, լման քունս քնանա՛մ, տես կրնա՞ս ինծի ճանչնալ։

—Է՛, ա՞ֆէրիմ Արտաշէս, ըսէ է, ասանք գիտես, հա՞, քուկինդ՝ «գիտելով զչարն կամաւ կորացայ» ըսածն է. բայց հարցնել ամօթ չըլլայ եա՛, ինչէն ծագեցաւ մէկէն ի մէկ այս բարեփոխութիւնը մտքիդ մէջ։

—Եղբա՛յր, ան չամչցածը տղուս տեղ դրեր պիտի խաղցնէ՝ գիս, այսչափ ատեն է ձայն չէի հաներ, այսօր դարձեալ մատամ Բօսցա մը պիտի հանէ գլխուս որ նորէն հեռանամ մաղազայէն, ինքն ալ ուզածին պէս առնէ ծախէ։ Այս պարագան ծանր եկաւ ինծի, Ջիղերուս դպաւ, վռնտեցի. ջանչանտեցի՝, ես ալ ուխտեցի գործիս ետը ըլլալ ասկէ եաք։

—Ո՛չ աս, ո՛չ ան, մինչեւ այսօր է եղեր անառակութեան չղնանը, այսօր լրացաւ. է, գոնէ մէկ մէկ սուրճ ապսարէ որ չնորհաւորենք այս նոր տարեգլուխը։

Երկու դրացիներ գլուխ գլխի տուած՝ բաւական խօսակցեցան մինչեւ որ սուրճը խմեցին։ Դրացիին մեկնելէն եաք, Արտաշէս առջեւն առաւ տօմարներն ու ամբարկ մը նետելով հօրը մահուանէն ի վեր չռայած դրամներուն, որոնք վաճառներուն վրայ, սոսկումի ենթարկուեցաւ։ Հազարաւոր ոսկիներու կը յանգէր անդամալիրներն կիրսուածներուն գումարը։ Շլմորած երիտասարդին սիրտը ճմլուեցաւ, գըլուխը դարձաւ և քիչ մնաց որ լա՛ր, այնչափ զգածուեցաւ անխելք անցեալէն։ Տօմարները գոցեց, ոտքի ելաւ ու հատատա կամքով վճռեց ուժ տալ աշխատութեան ու փոխարինել ինչ որ վնասած էր։

Ցետոյ ապրանքներու տուփերէն մէկ քանին վար առաւ. անոգութիւնը, փոչին, սարդի ոստայնը ուեներ գործած էին անոնց վրայ, կեր ընելով զանոնք ցեցերուն ու որդերուն, սրտի կսկիծով գոցեց, աւելի սիրտաշուքի չէր կրնար դիմանալ. այն վայրկեանէն մեռած նկատեց հին գործն ու նոր մը հիմնելու խորհուրդով, կրկնոցն առնելով Գաբրիէլի չղեմաւը վազեց տուն վերադառնալու համար։

(Շարունակելի)

— Ո՛չ աս, ո՛չ ան, մինչեւ այսօր է եղեր անառակութեան չղնանը, այսօր լրացաւ. է, գոնէ մէկ մէկ սուրճ ապսարէ որ չնորհաւորենք այս նոր տարեգլուխը։